

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV

ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNICE KOLIČEVO

TOVARNE CELULOZE MEDVODE

Na referendumu 21. novembra bomo rekli da!

VEVČE, OKTOBRA — Otrokom našega kraja in našega mesta moramo zagotoviti pogoje za vzgojo, varstvo in normalno učenje. Občani Ljubljane se bodo 21. novembra odločili za uvedbo samoprispevka, da bi z zbranimi dodatnimi sredstvi v razdobju petih let, od 1. januarja 1972 pa do konca 1976. leta pomagali uresničiti vsaj minimalni program izgradnje novih vzgojno varstvenih zavodov in osnovnih šol.

Pri oddanem glasu in reševanju tega vprašanja nas mora spodbujati osnovna misel, da se v otroku prav v zgodnji mladosti oblikuje osebnost, kjer ne moremo več govoriti o solidarnosti, ampak o odgovornosti do razvoja naše mlade generacije. Zato morajo tudi tisti sodelovati, ki imajo že urejeno otroško varstvo.

Pred tremi leti je že bil ustanovljen sklad za otroško varstvo, kamor se stekajo sredstva za gradnjo otroških vrtcev. S temi in ostalimi sredstvi je bilo v zadnjih letih pridobljeno v Ljubljani 2.000 mest v vzgojnovarstvenih zavodih, za sprejem v varstvo pa še vedno čaka nad 3.400 pred-

ga popisa pa nas je 256.000. Upoštevati pa je še 30.000 začasno prijavljenih prebivalcev. Od tega je 39.866 zaposlenih mater, ki nujno potrebujejo varstveni prostor za svoje malčke, oziroma prostor v šolski klopi za doraščajoče otroke.

Že ta številčni podatek nam nakazuje napore ljubljanskih občin, ki so vložile velika sredstva v

izgradnjo novih šolskih objektov in vrtcev vse od let po vojni pa do danes. Kljub temu naporu pa se problemi novih zadevnih gradenj iz leta v leto kopičijo.

Preobširno bi bilo, če bi objavljali celoten plan gradnje v letih 1972—76. Zato se bomo omejili samo na del, ki obeležuje občino Moste-Polje, oziroma naš ožji okoliš.

Leto	Sole	Vrednost N din
1972	Osnovna šola Zalog, prizidek za 8—10 oddelkov in telovadnico	5,000.000
1973	Novo Polje, nova šola z 10 oddelki in telovadnico	5,000.000
1974	Osnovna šola Sostro, 8—10 oddelkov s telovadnico	5,000.000
1976	Novo Kodeljevo, nova šola s 16—18 oddelki in telovadnico	10,000.000

Vzgojno varstveni zavodi

1972	Vevče, 70 novih mest, adaptacija	1,200.000
1972	Zadvor, 70 novih mest, adaptacija	1,300.000
1973	Nove Jarše, novi vrtec za 200 otrok	5,000.000
1974	Novo Kodeljevo, nov vrtec za 200 otrok	5,000.000
1975	Selo Moste, prizidek za 80 otrok	2,000.000
1976	Polje, novi vrtec za 120 otrok	3,000.000

pravili, da smo ustregli prosečim materam. Imeli smo že vse polno, toda ko nam je npr. mati pripovedovala, kako z možem vsako jutro peljeta vsak po enega otroka na kolesih za Bežigrad, nismo mogli drugega, kot da smo ju sprejeli. Še manj smo oklevali, ko smo zvedeli, da mati priveže otroka k postelji, preden gre v službo. Toda kakorkoli so vzgojiteljice še lahko povečale svoje skupine in kakorkoli so sploh še lahko delale s tolikimi otroki — čeprav je včasih že presegalo njihove moči — je šlo. Zdaj ne gre več! V začetku letošnjega leta se je tudi pri nas pojavila lista čakajočih. Danes je na tej listi že 70 otrok.

Ker je vrtec na Vevčah ustanovila vevška papirnica ter odstopila zanj svojo stavbo in ker je vseskozi v danih možnostih skrbela zanj, je tudi prenekatero težavo kolektiv vrtca lažje premagal. Lahko trdimo, da povsod ni tako in so prav to povezanost in skrb tovarne za vrtec, v katerem niso samo otroci članov delovne

skupnosti Papirnice, prenekateri-krat postavili za zgled. Prav tako je bilo večkrat postavljeno za zgled tisto, kar smo imeli za samoumevno dolžnost, ko smo zaradi popoldanske izmene mater organizirali tudi v vrtcu izmeno za varstvo njihovih otrok. Zavod je torej vsak drugi teden odprt od 5. do 20. ure, sicer pa od 5. do 16. ure.

Že nekaj let sem smo priče poskusom vodstva in organov upravljanja Papirnice, da bi pereč problem prenapolnenosti vrtca kako rešili. Z velikim razumevanjem so prispevali polovico sredstev za pridobitev novih prostorov v bloku, kamor bo moč sprejeti približno 80 predšolskih otrok. Ti prostori bodo vseljivi spomladi. Ostalo pa je nereseno vprašanje prehrane tako velikega števila otrok. V kuhinji, ki meri 25 kvadratnih metrov, pripravljamo kosila in malice za 257, pa še večerje za 36 otrok. Spomladi se bo število povečalo še za 80 in če povemo še to, da je kuhinja čisto navadna kuhinja brez strojev, je lahko vsakomur jasno, da je potrebna preureditev. Ker vrtec ob Rjavi cesti sodi v sklop vrtca na Vevčah in ker ometajo, da se mu bo priključil tudi bodoči vrtec v Zadvoru, kuhinja pa naj bi pripravljala obroke za vse tri enote, bo po predvidevanjih morala hraniti 600 otrok. Treba bo hitro ukrepati in dobiti sredstva za adaptacijo. Načrti so pripravljeni, predračunska vrednost vseh del pa znaša 1.075.258 dinarjev.

K vevškemu vrtcu sodi tudi vrtec na Studencu, ki je začasno v enem izmed blokov, kmalu pa se

Mojca zna najbolje

bo preselil v novozgrajeno stavbo ob Rjavi cesti. Zdaj je v vrtcu 71 gojencev, na sprejem pa čaka 40 otrok. Z novimi prostori, ki bodo najverjetneje dani v uporabo 29. novembra, bo morda za leto dni ustrezno vsem proslcem, saj bo v njem prostora za 120 otrok.

Govorimo o gojencih v vrtcih, govorimo o kvečkemu še o čakajočih, toda to nam ne daje prave slike. Varstva je potrebno precej več otrok, kot jih je napisanih na listah čakajočih. Ko bomo pričakovali od slehernega občana, da se bo odločil za samoprispevek, namenjen napredku varstva in šolstva, mu bomo morali šele dopovedati, kaj pomeni varstvo. Premnogi mislijo, da je to samo varovanje otrok, morda kvečkemu igranje z njimi. Toda v resnici je dosti več. Od prvega dne, ko je otrok v varstvu, ko prehaja iz nižje starostne skupine v višjo, ko prehaja od igre k delu, bde nad njim strokovno usposobljene vzgojiteljice. Od izgovorjave besed, do učenja prvih pesmic, od urjenja prstov, od osebne čistoče, lepega vedenja, tovariškega odnosa, od utrjevanja ljubezni do staršev, pa vse do pravega odnosa do domovine, do spoznavanja potrebe po delu, razvijanja potrebne samostojnosti in vztrajnosti, do zbujanja veselega pričakovanja vstopa v šolo, vse z enim ciljem — formirati človeka: dobrega, poštenega, delavnega!

Tukaj smo na varnem. Tudi otroci drugih mamic želijo biti z nami, pa ni prostora

šolskih otrok. Rešitev tega pa je možno doseči le s povečanimi sredstvi, tj. z dodatkom v obliki samoprispevka občanov. Višina prispevka vsakega občana naj bi bila 1% od neto osebnega dohodka skozi 5 let, od leta 1972 do konca leta 1976. Če bo samoprispevek z referendumom izglasovan, na kar je trdno upati, potem bomo v ta namen Ljubljanci zbrali 240 milijonov dinarjev. Od tega je 150 milijonov namenjenega za potrebe osnovnega šolstva, ostalo pa za otroško varstvo. Seveda bodo tega prispevka oproščeni tisti občani, oziroma člani kolektiva, ki zaslужijo mesečno manj kot 900 din in tisti, ki zaslужijo več, pa dohodek na družinskega člana ne presega 300 dinarjev.

Malo časa nam še ostaja do referenduma, ki bo odločil ali bomo Ljubljanci s samoprispevkom podprli petletni načrt gradnje otroških varstvenih ustanov in šol na področju Ljubljane, kar so mnoge občine širom Slovenije že napravile. Od nas vseh je odvisno, ali bomo spoznali to veliko potrebo in zavestno, humano in odgovorno izrekli »da« v prid samoprispevka.

Spomniti se moramo, da je imela Ljubljana leta 1948 le 155.000 prebivalcev, po podatkih letošnje-

Vsebinska teh nekaj skupih podatkov in tisto, kar smo že in bomo v najkrajšem času še slišali na sestankih in zborih volivcev, nam bodi dovolj tehten razlog, da bomo na glasovnici ob referendumu zaokrožili besedo »da« in ne »proti«.

Tovarišica Milica Jurc, upravni-ka VVZ, je napisala nekaj dobrih besed o stanju vrtca na Vevčah. Ker je podobno stanje tudi drugod v vrtcih in šolah, objavljamo v celoti tudi njene misli:

Vrtec na Vevčah je poln otroškega vrisča že dobrih 22 let. V njem se je že skoraj docela izmenjala nova generacija, saj število prvih gojencev, ki zdaj že vodijo svoje otroke v varstvo, hitro raste. Za vrtec preurejena stanovanjska stavba je lahko dolgo sprejemala pod streho vse otroke, potrebne varstva. V začetku je bilo le 30 otrok, v petih letih je število naraslo na 70. Ko smo slavili 10-letnico, so bili prostori primerno polno zasedeni z 90 gojenci. Vsako leto je seveda dalo svoje, a do leta 1969 smo lahko ustregli vsaj najnujnejšim proslcem. V prostorih, ki bi po veljavni normah za uspešno vzgojno delo smelo biti 90—100 gojencev, jih je zdaj nič manj kot 257!

Nekaj let že kličemo na pomoč. Karkoli se je dalo narediti — in čeprav včasih težko — smo na-

Naši najmlajši so ob dnevu mrtvih prižgali sveče pred spomenikom padlim papirničarjem, ki so žrtvovali svoja življenja za njihovo lepšo bodočnost

ZDRUŽENE PAPIRNICE LJUBLJANA GIBANJE PROIZVODNJE V MESECU SEPTEMBRU 1971

	Plan	Doseženo	Izkoriščanje zmogljivosti I.—IX. 1971	φ 1. 1970
Klasični papirji	100	98,4	92,1	90,5
Premazani papirji	100	138,8	46,3	27,0
Skupaj	100	105,8		
Lesovina	100	42,1	61,3	85,3

Proizvodnja papirja je bila v mesecu septembru izredno visoka, ker nam je uspelo znižati zaloge nedokončane proizvodnje za ca. 400 ton. Od klasičnih vrst smo izdelali tretjino ofset papirjev, precej tudi ciklostila, pigmentiranih ter biblijskih papirjev, minimalna pa je bila proizvodnja srednjefinih papirjev. Zastoji na PS so bili nekoliko višji od preteklih obdobj (v septembru 6,1%, v 1. 1970 5,2%), izmeta pa smo ugotovili kar za 3% več kot običajno. Temu so v glavnem vzrok izredno visoke zaloge nedokončane proizvodnje v zadnjih dveh mesecih in se je zato veliko papirja spričo utesnenosti poškodovalo.

Plan za proizvodnjo premazanih papirjev smo presegli za 39%, dobro polovico papirjev smo premazali obojestransko. Izmeta in zastojev smo ugotovili znatno manj kot v preteklih obdobjih.

Proizvodnja lesovine je bila v septembru izredno nizka, ker je spričo majhne proizvodnje srednjefinih papirjev nismo veliko rabili. Tako smo obratovali le z enim brusilnikom, 10 dni pa brusilnica sploh ni obratovala.

PAPIRNICA KOLIČEVO

GIBANJE REALIZIRANE PROIZVODNJE za september 1971

Količinsko v %

Izdelek	September 71 Plan September 71	Jan.—sept. 71 Plan 71	September 71 September 70	Jan.—sept. 71 Jan.—sept. 70
Papir	88,5	85,5	89,9	92,8
Karton	107,3	101,4	111,5	90,9
Lepenka	109,0	97,8	138,7	120,9
Skupno	103,8	98,1	109,0	98,1
Lesovina proizv.	80,6	78,5	95,8	84,9

Vrednostno v %

Papir	93,8	96,0	88,8	111,6
Karton	120,0	107,1	128,2	109,3
Lepenka	110,8	99,7	136,6	125,9
Skupno	113,4	104,1	119,7	111,3

IZVOZ

Količinsko v %

Papir	71,7	62,5	98,0	85,5
Karton	7,2	37,2	13,5	48,3
Lepenka	—	—	—	—
Skupno	37,0	48,6	59,2	64,4

Vrednostno v %

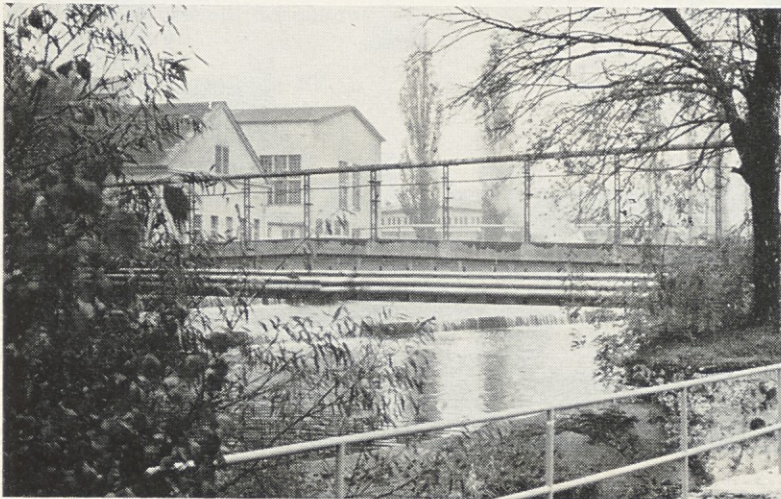
Papir	72,6	61,8	96,8	106,2
Karton	7,5	44,2	21,1	68,1
Lepenka	—	—	—	—
Skupno	37,2	52,0	69,5	84,0

ČASOVNO IZKORIŠČANJE ZMOGLJIVOSTI STROJEV za september 1971

Stroj	Koled. čas ure	Prazniki ure	%	Remont. ure	%	Zastoj ure	%	Izkor. str. %	Proiz. ton
PS I	720	—	—	—	—	26	3,6	96,4	88,7
PS II	720	—	—	—	—	34	4,7	95,3	343,3
KS I	720	—	—	144	20,0	13	1,8	78,2	486,7
KS II	720	—	—	—	—	24	3,3	96,7	1.212,9
LS	720	—	—	—	—	66	9,2	90,8	202,3
Skupno	720	—	—	29	4,0	33	4,6	91,4	2.333,9
Lesobrus.	720	—	—	13	1,8	2	0,3	97,9	470,3

NETO PROIZVODNJA NA ZAPOSLENEGA

	Zaposleno	%	Proiz. na zaposl.
Povprečje v letu 1970	702	100,0	100,0
September 1971	702	100,0	100,4
Povprečje jan.—sept. 1971	701	99,90	100,2

Skoraj nič vode ni pod janezijskim mostom, zato pa tem več stroškov za energijo v mesecu septembru in oktobru

Pomembnejši sklepi poslovnega odbora

KOLIČEVO, OKTOBRA — Poslovni odbor podjetja je na rednih sestankih, ki so bili na začetku vsakega meseca, obravnaval na zadnjih 3 sejah dosežene poslovne rezultate ter sprejemal mesečne plane proizvodnje in realizacije. Pri tem je ugotavljal vzroke, ki so vplivali na slabše rezultate kot so bili planirani ter sprejemal ukrepe, da se stanje popravi.

Tako je Poslovni odbor razpravljajal o problematiki dela v sušilni dvorani ter imenoval komisijo, ki je imela nalogo, da preuči stanje in predlaga razne izboljšave, da bi se delo poenostavilo in produktivnost povečala. Komisija, ki so jo sestavljali Marjan Černe, predsednik ter člani ing. Miha Svetlin, Jakob Zanoškar in Jože Vidmar je po preučitvi stanja izdelala poročilo, v katerem je predlagala razne rešitve. Ukrepi predvidevajo nabavo mehanizacije (strojkov za lepljenje, kulije strojkov za signiranje, premično rampo za nakladanje in podobno) in izboljšave pri organizaciji dela (organiziranje dodelave v spodnjem prostoru, prodajanje na paletah brez zavijanja in podobno). Poslovni odbor je odobril izvedbo gornjih ukrepov ter za realizacijo zadolžil direktorja podjetja in strokovne službe.

Precej časa je poslovni odbor namenil obravnavanju vprašanja kvalitete naših proizvodov in problematiki pogostih reklamacij, ki jih dobimo od kupcev. Ugotovil je, da je bilo v zadnjem času več primerov nekvalitetno izdelanega blaga in da so zato krivi tako objektivni kakor tudi subjektivni vzroki. Odbor je sklenil, da se mora vsaka reklamacija skrbno preučiti ter na to ukrepati. V primerih, ko je izkazana velika malomarnost pri delu ali da je škoda celo naklepno povzročena, je potrebno začeti proti storilcu disciplinski ter odškodninski postopek. Poleg opisane pa je nujno potrebno začeti tudi z izvajanjem pravilnika o normah, ki predvideva, da se norma ne izplačuje oziroma ne priznava, če delo ni bilo opravljeno tako, kot ga predpisi zahtevajo.

Na podlagi določil zakona o knjigovodstvu v delovnih organizacijah je poslovni odbor odločil, da se izvede inventura vseh sredstev v Papirnici Količevo po stanju na dan 31. 10. 1971, razen popisa terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev, ki se opravi po stanju na dan 30. 9. 1971.

Za izvedbo inventure je bila imenovana centralna popisna komisija, ki jo sestavljajo: Stane Skok, dipl. iur. predsednik ter člana Janez Praprotnik in Jakob Zanoškar. Poleg navedene komisije je odbor imenoval tudi več drugih komisij in podkomisij za izvedbo inventure, ki jim predsedujejo: komisiji za popis osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe, Milan Korošec, podkomisija za popis osnovnih sredstev v I. enoti — Jože Osolin, v II. enoti Srečo Hribar, v III. enoti Marjan Grilj, v IV. enoti Lado Korošec, v V. enoti Marjan Trobec, podkomisiji za popis sredstev skupne porabe — Milan Deisinger, podkomisiji za popis nedokončanih investicij — Stane Laznik, komisiji za popis upnikov in dolžnikov — Marica Hribar, komisiji za popis ostalih obveznosti, terjatev in denarnih sredstev — Ljubo Milič, komisiji za popis zalog surovin in goriva — Marjan Černe, komisiji za popis pomožnega materiala — Janez Pleško, komisiji za popis embalažnega in ostalega materiala — Jože Vidmar, komisiji za popis drobnega inventarja in avtogum — Franc Brinovec, komisiji za popis zalog blaga — Slavko Pelan, komisiji za podpis nedovršene proizvodnje in polproizvodov — Cilka Ukmar in komisiji za popis vrednosti v bifeju — Vide Vavpetič.

Vsi člani komisij, posebno pa predsedniki, morajo inventuro opraviti v določenih rokih, ki jih predvideva plan inventurnih del ter so za točnost popisa odgovorni po zakonu o knjigovodstvu v delovnih organizacijah.

Že vrsto let povzročajo v proizvodnji velike težave fabrikacijska voda, ki je zaradi zamaščenosti in splošne umazanosti večkrat neprimerna za obratovanje ter zato povzroča daljše in krajše zastojne na strojih. Stanje je najslabše ob nizkem vodostaju, ko je gostota odpadnih snovi največja. Škoda zaradi zastojev se kaže predvsem v zmanjšani proizvodnji.

Med sejo poslovnega odbora

izvodnji, večji porabi energije, v predčasnem uničenju sit, porabi čistilnih sredstev itd.

Navedeni problematiki je poslovni odbor namenil vso pozornost ter po obsežni razpravi prišel do zaključka, da bo potrebno v podjetju narediti take vodočistilne naprave, ki bodo zagotavljale primerno vodo za uporabo. Podjetje ima sicer možnost, da sodno ukrepa proti tistim, ki vodo onesnažujejo. Toda problem je v tem, ker Kamniško Bistrico onesnažujejo več ali manj vsa podjetja kamniškega industrijskega področja ter nekateri privatniki in bi bilo zato izredno težko dokazati, v kaki meri posamezniki vodo onesnažujejo, in za kolikšen del škode so odgovorni. Tako dokazovanje, ki je za izvedbo sodnega postopka nujno in bi zahtevalo sodelovanje tujih izvedencev, bi trajalo gotovo nekaj let, kako pa bi se zadeva iztekla, pa se sedaj ne da predvidevati. Zato je nedvomno umestnejše, da podjetje še naprej skuša vplivati na tista podjetja, ki vodo največ onesnažujejo, da tako stanje popravijo, predvsem pa, da naše podjetje doma napravi take naprave, ki bodo zagotavljale uporabno vodo. V tem smislu je sprejel sklep tudi poslovni odbor in za ukrepanje pooblastil direktorja podjetja.

Problematika transportne službe je bila že večkrat na dnevnem redu seje poslovnega odbora. Tudi na zadnji seji je bil obravnavan del razprave namenjen temu

vprašanju. Ugotovljeno je bilo predvsem to, da stanje pri skladiščenju papirnih odpadkov in lesa ni zadovoljujoče ter da že predstavlja resne ovire pri delu. Vzrokov je več. Brez dvoma je poglavitni vzrok v tem, da podjetje nima ustrezne mehanizacije (preše za baliranje papirnih odpadkov, viličarjev in podobno) in da nabavljene količine odpadkov kakor tudi lesa, ki so zelo velike, povzročajo pomanjkanje prostora in onemogočajo primerno skladiščenje. Poslovni odbor je sicer sprejel nekatere rešitve, npr. naj se začasno omeji dobava, vendar vprašanje še zdaleč ni rešeno in se bo moral poslovni odbor s to problematiko še ukvarjati. Po-

sebeno bi bilo potrebno enkrat že dokončno rešiti vprašanje, kaj je z odkupom papirnih odpadkov? Ali ohraniti in še izboljšati lasten odkup le-teh in v ta namen nabaviti prešo za baliranje in tehtnico, ali pa se omejiti le na dobavo od podjetij, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo? Prvi izračuni gredo nedvomno v prid prvotno navedeni rešitvi, saj so papirni odpadki, ki jih zbiramo v lastni režiji, občutno cenejši od odpadkov, ki nam jih dostavijo omenjena podjetja. Seveda pa bi morali papirne odpadke, ki bi jih potrebovali in jih sami ne bi mogli zbrati, odkupiti na domačem in tujem tržišču. Ni nobenega dvoma, da je rešitev gornjega vprašanja nujna, ter da bodo morale strokovne službe in organi upravljanja zadevo v najkrajšem času dokončno urediti.

Pri razpravljanju o vprašanju nadurnega dela, ki ga poslovni odbor vsak mesec planira, so člani prišli do ugotovitev, da delavci, ki opravljajo nadurno delo, zato delo ne marajo plačila, ampak raje ostanejo doma, ker jim vsaka nadura zagotovi uro in pol prostega časa. Tako stanje večkrat povzroča po mnenju poslovnega odbora pomanjkanje delovne sile in to ponavadi v času, ko bi bila prisotnost delavcev najbolj nujna, npr. pri vzdrževalnih delih in podobno. Nadalje po mnenju poslovnega odbora tudi način odobritve nadur, ki se zamenujejo s prostim časom, ni ustrezno rešen ter je poslovni od-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Aktivnost kolektivnih izvršilnih organov

MEDVODE, OKTOBRA — Tudi v našem podjetju so bila uresničena določila XV. ustavnega amandmaja s sprejetjem novega statuta in izvolitvijo kolektivnih izvršilnih organov. Določene izvršilne funkcije so bile na podlagi določil novosprejetega statuta zaupane dveh kolektivnim izvršilnim organom — poslovnemu odboru in odboru za medsebojna razmerja. V prejšnji številki »Našega dela« smo objavili imena članov kolektivnih izvršilnih organov in pomožnih organov delavskega sveta.

V naslednjem sestavku pa želimo poudariti, da so novoizvoljeni organi polno zaživel ter pokazali precejšnjo aktivnost.

Poslovni odbor podjetja se je sestel od izvolitve v mesecu juliju štirikrat. Za predsednika PO je bil izvoljen Henrik Rejc, dipl. oec., vodja komercialnega sektorja, za namestnika pa Janez Primožič, dipl. ing., vodja vzdrževanja in energetike. Na svojih sejah je poslovni odbor obravnaval naslednja vprašanja: vprašanje onesnaženja vode v reki Sori, kakor tudi ozračja ter za to področje imenoval tudi posebno strokovno komisijo. Na tretji in četrti seji odbora pa so bila v ospredju vprašanja poslovanja podjetja. Tako je odbor med drugim obravnaval finančne rezultate za osem mesecev, vprašanje izvoza, probleme v zvezi z nabavo lesa ter organizacijska vprašanja nabave lesa. Posebno pozornost so novoizvoljeni člani odbora posvetili vprašanju kvalitete dela samega odbora ter v zvezi s tem sprejeli določena stališča. Odbor je obravnaval tudi poročila o službenih potovanjih v inozemstvo ter vprašanje uslug in prevoza za člane kolektiva.

Odbor za medsebojna razmerja je izvolil za predsednika tov. Andreja Rozmana — vodjo priprave lesa, za namestnika tov. Nika Dimca — kuharja celuloze.

Odbor se je sestel trikrat in obravnaval naslednja vprašanja: dodelitev kreditov članom kolektiva za stanovanjsko gradnjo, predlog za vodjo finančnega sektorja, ker je bilo delovno mesto razpisano zaradi odpovedi. Nadalje je zaradi reelekcije razpisal ostala vodilna delovna mesta ter obravnaval predloge za delavski svet, ki imenuje vodilne delavce. Odbor za medsebojna razmerja je nadalje obravnaval predloge za premestitve in vloge za zasedbo izpraznjenih delovnih mest, kakor tudi druge vloge članov kolektiva, ki se nanašajo na stanovanjska vprašanja, osebne dohodke in drugo.

Tudi pomožni organi delavskega sveta se sestajajo in obravnavajo zadeve s področja njihovih pristojnosti. Tako je odbor za informiranje ugotavljal pomanjkljivosti v raznih oblikah informiranja. Kljub temu, da imamo precej možnosti za posredno informiranje prek medtovarniškega časopisa »Naše delo« in internih »Informacij«, se teh oblik vse premalo poslužujemo.

JL

POPRAVEK

MEDVODE, OKTOBRA — V 8.—9. številki »Našega dela« sta se v članku »Seja DS tovarne celuloze Medvode« vrinili dve napaki:

— Za namestnika člana komisije za obravnavo kršitev delovnih dolžnosti je bil izvoljen STANE Kozamernik in ne Franc Kozamernik kot je bilo pomotoma objavljeno.

— Odbor za medsebojna razmerja ima sedem članov. Sedmi član odbora je Jože Lejko.

JL

Medvode — Pogled na stari del tovarne celuloze v Medvodah

Stopetdeset let papirnice na Reki

Letošnje leto proslavlja kolektiv reške papirnice stopetdeset let svojega začetka. To obletnico proslavlja tudi mesto Reka, ki je bila v dneh praznovanja vsa v znaku tega praznika.

Po krizah, ki so jo povzročile napoleonske vojne, se je v tretjem desetletju prejšnjega stoletja začel rahel gospodarski vzpon Reke. Med drugim je k temu pripomogel gradbeni inženir in podjetnik A. L. Adamič, ki je poleg drugih podjetij, z nakupom starega mlina ob Rečini pod Trsatom, začel v letu 1821 s proizvodnjo papirja. Proizvodnja je slonela na uporabi lanenih in konopnenih krp, za katerih nakup je bilo potrebno posebno odobrenje dunajskih oblasti. Ta papirni mlin je v začetnih letih zaposloval 20 delavcev, na kar so Rečani zelo ponosni, glede na to, da je v teh letih Krupp v Essenu zaposloval samo 11 delavcev. Obrat na Rečini je že v letu 1827 menjal lastnika, Adamič je papirni plin prodal Angležu Smithu, ki je še konec istega leta postavil Foudrinierjev papirni stroj, ki je bil tedaj najmodernejši v avstrijskem cesarstvu. Smith je k sodelovanju v podjetju pritegnil tudi Francoza Meyniera. V letu 1845 so obratovali že trije papirni stroji, katerih dimenzije pa se ne morejo primerjati z današnjimi stroji. Že tedaj pa so reški papirničarji svojo proizvodnjo v glavnem izvažali. Poseben procvit je reška papirnica doživela v letih 1848—1867, ko se je proizvodnja povzpela že na 1300 ton letno.

Po krizi v devetdesetih letih devetnajstega stoletja so v tovarni začeli programsko izdelovati cigaretni papir. Leta 1896 je skupna proizvodnja znašala 2400 ton, od tega 200 ton cigaretnega papirja, 1500 ton pisalnega papirja in 500 ton zavijalnega papirja. Okrog leta 1900 je podjetje preživljalo veliko krizo, kar je bilo razlog, da se je družinsko podjetje Smith & Meynier presnovalo v delniško družbo pod isto firmo, v kateri pa so si pridobili znaten vpliv Madžari. Kot madžarizirana delniška družba je podjetje lepo napredovalo, v proizvodnji se je izvršila preorientacija na cigaretni in svilasti papir. Vsa leta prve svetovne vojne so se izkoristila za modernizacijo obratov, tako da je bila leta 1919 opremljena z najsodobnejšimi stroji. Po tej vojni pa je prišlo do nacionalizacije kapitala. Kljub temu pa so Madžari zadržali vpliv pri upravljanju podjetja prek Švice, sicer pa je prišlo podjetje pod pretežni vpliv zagrebških bank.

V letih splošne gospodarske krize 1930—1933 je tudi reška papirnica preživljala žalostne čase. Zaradi odpuščenja delavcev in znižanja mezd so bila velika stavkovna gibanja delavcev. Po letu 1935 pa je prišlo do ponovnega procvita podjetja. V letih pred drugo svetovno vojno je proizvodnja cigaretnega papirja znašala že 70% od skupne proizvodnje, ki se je izvažal v 40 dežel Evrope, Amerike, Azije in Afrike. Ob tedanji konjunkturi so rasli dobički, ki so ob izplačevanju znatnih dividend dopuščali tudi nadaljnji razvoj tovarne z moderno opremo.

Nesluten razvoj pa je podjetje doseglo v letih po osvoboditvi, posebno pa leta 1950, ko je upravljanje prevzel v svoje roke delovni kolektiv, še preden je izšel zakon o delavskih svetih. V teh letih je bila Papirnica Reka nenehno in skoraj v vseh pogledih vzor ostalim kolektivom naše industrijske veje.

V tem kratkem kronološkem pregledu razvoja reške papirnice skozi stopetdeset let nismo omenjali težav, ki jih je preživljala reški papirničar skozi pet generacij. Odpuščenja delavcev zaradi gospodarskih kriz so se vrstila skozi vsa desetletja, temu nasproti in pa zaradi uveljavitve delavskih pravic je bilo v stopetdesetletni zgodovini nekaj štrajkov. Ta odpor proti družbenim

redom pa ni bil ovira, da so reški papirničarji čutili svojo navezanost na cartiero, še preden so Papirnico prevzeli v svoje upravljanje. Ta navezanost se je posebno čutila ob preizkušnjah za tovarno ob elementarnih neizgodbah — Papirnica je preživela nekaj poplav in še več požarov — posebno pa v težkih preizkušnjah naših narodov v zadnji vojni. Papirničarji so se tudi v teh časih pokazali ne samo z visoko zavestjo, marveč tudi z ljubeznijo do svoje cartiere. Ob sabotažah, s katerimi so skušali škodovati okupatorjem, so vseeno pazili, da niso uničili strojev. V letu 1943 se je z intervencijo političnega vodstva preprečila ustavitve obratovanja, do katere bi prišli, če bi se dopustil množični odhod delavcev v borbo proti Nemcem.

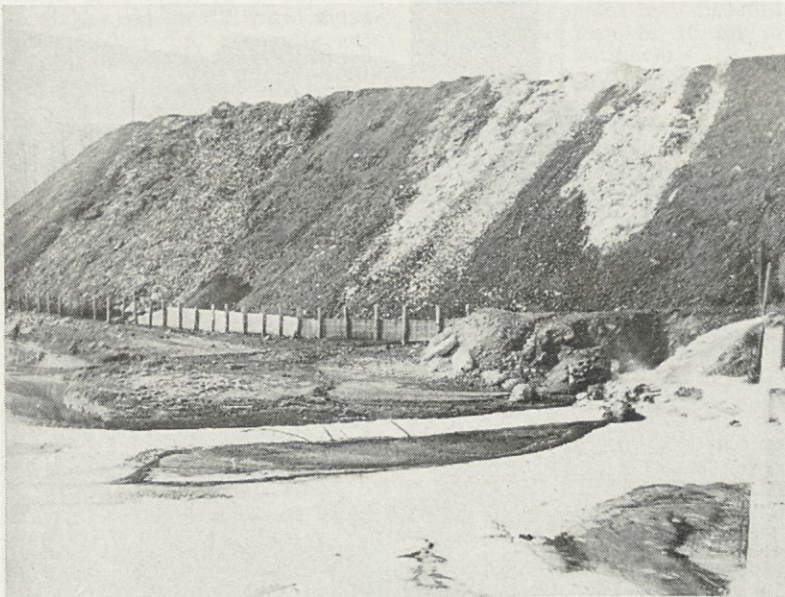
Leta samoupravljanja v reški papirnici dokazujejo zrelost samoupravnih organov in vsega kolektiva, ki se kaže v neprestanem rastu tovarne in v proizvodnji, ki se je po vojni štirikrat povečala.

Ob tako imenitnem dogodku, kakor je stopetdesetletnica ustanovitve Papirnice Reke, čestitamo delovnemu kolektivu k uspehom, ki jih je ta papirnica v svoji zgodovini dosegla in ki jih v še večji meri dosega v zadnjih dvajsetih letih, ko je prevzel upravljanje podjetja v svoje roke delovni človek. Tem čestitkam pridružujemo tudi naše želje za nadaljnjo uspešnost podjetja in za zadovoljstvo vseh članov reškega kolektiva.

Dušan Kosmina

Medvode — Lesni prostor v Medvodah je precej založen z žamanjem

Medvode — Deponija leša in drugega odpadnega materiala se nezadržno širi proti strugi reke Sore. In kam potem?

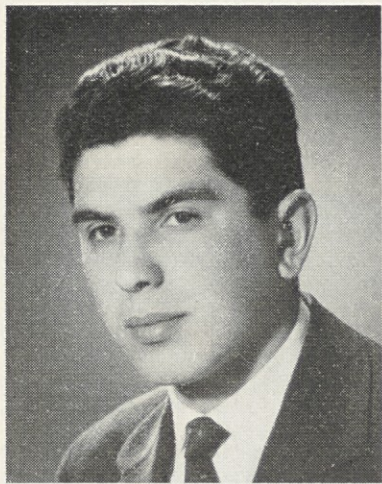
Za zdrave »bolnike« bo potrebna kontrola

VEVČE, OKTOBRA — Evidenca izostankov zaradi boleznij je zadnje čase ugotovila precej porazne številke. Te številke pa niso največje v času prehladov in grip, ko gre za resnične bolezni, pač pa v najlepših, najtoplejših mesecih, v času košenj, borovnic, gob in podobno. Do 30 dni bolniškega staleža plačuje boleznine podjetje. To pa še ni edini izdelek. Tedaj je treba odsotne ljudi na delovnih mestih nadomestiti z drugimi delavci, bodisi s povečanim staležem, ali pa z nadurnim delom dela voljnih. To pa so novi stroški, ki povečujejo ceno izdelkov, kar pa se

ponovno vrača na nas same. Zlasti pa je to velika obremenitev ljudi v poletnih mesecih.

Glede na te ugotovitve je komisija za kadrovska vprašanja predlagala delavskemu svetu podjetja, naj zavzame sklep o ponovni uvedbi kontrole bolnikov na domu. Kontrolirali bodo za to pooblašeni člani kolektiva, brž ko bo o tem izdelan pravilnik, po katerem se bodo morali ravnati kontrolorji in prizadeti. Delavski svet je bil mnenja, da bo slika stanja bolnikov realnejša, ne glede na pomisleke nekaterih, češ da tak ukrep ne spada v naš čas.

Nadomestne volitve

Drago Štrukelj, novi član DS

Jaka Zanoškar, novi član poslovnega odbora

KOLICEVO, OKTOBRA — V preteklem letu so člani podjetja opravili splošne volitve organov upravljanja, katerih mandatna doba znaša 4 leta. Ker je prenehalo delovno razmerje ing. Marjanu Bukovcu, ki je bil v delavskem svetu voljeni predstavnik kalorične centrale in hidrocentrale ter obenem tudi član poslovnega odbora, je bilo potrebno opraviti nadomestne volitve in na njegovo mesto izvoliti novega člana.

Delavci kalorične centrale in hidrocentrale so nadomestne volitve opravili 7. oktobra 1971. Od 44 vpisanih volivcev v volilnem imeniku se je volitev udeležilo 39 članov, za kar gre pohvala vsem volivcem kakor tudi tistim, ki so poskrbeli za organizacijo volitev. Največ glasov je na volitvah dobil Drago Štrukelj ter je tako postal novi član delavskega sveta.

O izvolitvi novega člana poslovnega odbora je delavski svet odločil na dveh sejah in to zato, ker sta ob prvih volitvah, ki so bile še ponovljene, dobila kandidata tov. Srečko Hribar in tov. Jaka Zanoškar enako število glasov. Šele na naslednji seji delavskega sveta, ko so bile volitve ponovljene, je dobil več glasov Jaka Zanoškar, ki je tako postal novi član poslovnega odbora.

Izvoljenima članoma organov upravljanja za izvolitev iskreno čestitamo, obenem pa jima želimo, da bi v teh organih aktivno in plodno delovala.

Stane Skok

Na volitvah

Zapis ob članku: Nagrajevanje in strokovni kader

KOLICEVO, OKTOBRA — V zadnji številki »Našega dela« je avtor članka »Nagrajevanje in strokovni kader« tov. Milić opisal svoje mišljenje o problemih nagrajevanja in vzrokih nezadovoljstva posameznih strokovnih ljudi v podjetju. Ker se je lotil zadeve, ki ima letos v podjetju primaren značaj na sejah samoupravnih organov, bom skušal bežno prikazati še nekaj dejstev, ki jih avtor v svojem članku ni zajel.

Za dosledno obravnavanje nekega problema je potrebno sam problem vsebinsko omejiti oziroma definirati ga. Prav v uporabi izraza strokovnjaki oziroma strokovni ljudje pa pride v našem podjetju pogosto do nesporazumov, ker nekateri pojmujejo pod »strokovnjak« ozek krog vodilnih delavcev, nekateri pa pojmujejo ta izraz širše in vanj vključujejo mnogo širši krog delavcev, vse do tistih, ki vključujejo v ta izraz tiste delavce, ki jim je bilo za opravljanje dela na delovnem mestu opraviti tudi formalen preizkus teoretičnega znanja. Ker v tem članku ni moj namen definirati pojem strokovnjaka, naj navedem samo misel iz knjige M. Kamašica — UVOD V ORGANIZACIJO PODJETJA: »S strokovnjaki mislimo predvsem na tiste visoko in višje izobražene delavce v podjetjih, ki delajo kot strokovnjaki — štipendisti in ne obenem kot vodilne osebe. Cilji strokovnjakov specialistov so predvsem profesionalni, cilji vodilnih pa so predvsem podjetniški.« To misel navajam kot pomoč pri našem eventualnem bodočem razpravljanju o strokovnjakih.

V članku omenja avtor tudi analizo osebnih dohodkov, ki je bila opravljena v 11 sorodnih in sosednjih podjetjih in iz katere sledi, da so v našem podjetju osebni dohodki »višjih« kategorij delavcev najnižji. Če predpostavim, da je analiza objektivna, tudi ni tako težko najti odgovora na ta pojav. Ker je delitev osebnega dohodka v podjetjih s slabše definirano organizacijsko strukturo in ne povsem jasnimi razmerji med delovnimi mesti (mislim, da je Papirnica Količevo pripadala tej vrsti podjetij) bolj rezultat občasnega merjenja moči in vplivov interesnih skupnosti v samoupravnih organih, kot pa delitve po delu, lahko ugotovimo, zakaj so rezultati analize takšni. Če se spomnimo, da del današnjega vodilnega kadra, ki se je letos »odlikoval« po zahtevah za zvišanje svojih osebnih dohodkov, pred okoli tremi leti še ni imel te izobrazbe kot jo ima danes, torej tudi ni imel objektivne osnove za uveljavitev morda že takrat skritih želja po zvišanju osebnih dohodkov in s tem zvišanju postavk osebnih dohodkov za »višje« kategorije delavcev. Relativno nizka izobrazba dela vodilnega kadra pa je posredno vplivala tudi na dohodke nekaterih »strokovnih ljudi« iz podjetja (npr. dveh ekonomistov), ker imenovani del vodilnega kadra ni kazal

visokega interesa, da »strokovni ljudje« ostanejo v podjetju, ker bi neprestano predstavljali neposredno objektivno konkurenco pri razpisih za delovna mesta. To je privedlo do dokaj tragične situacije, da v našem podjetju sploh nimamo zaposlenega ekonomista.

Avtor nadalje ugotavlja, da je delavski svet najbolj odgovoren za politiko nagrajevanja v podjetju. Postavljam, da so člani delavskega sveta odgovorni svojim sodelavcem oziroma delovni skupnosti, ki jih je izvolila. In prav zato je najosnovnejša naloga

članov delavskega sveta, da zastopajo interese delovne skupnosti. Interese delovne skupnosti pa lahko uveljavijo člani delavskega sveta samo s pomočjo nekaterih trdnih kriterijev in osnov, ki jih je delovna skupnost sprejela za svoje. Lahko pa ugotovim, da teh trdnih osnov in kriterijev do sedaj nismo imeli, saj šele v zadnjem času (samoupravni sporazum, stabilizacija organizacijske strukture, analitična ocena delovnih mest) prihajamo do njih. In moja želja je, da bi naj te osnove in kriteriji končno izrinili licitacije na sejah samoupravnih organov, kot je bila npr. zadnja za osnovo za izračun osebnega dohodka za »vodjo oddelka za ekonomiko in pripravo dela«, ki je bila precej neodgovorna, v kolektivno pa je pustila mnogo neugodnih posledic.

Delo odbora za medsebojne odnose

KOLICEVO, OKTOBRA — Odbor za medsebojne odnose, ki opravlja odgovorno delo urejanja medsebojnih pravic in dolžnosti zaposlenih, je na zadnjih sejah reševal več perečih kadrovskih in drugih vprašanj. Največ časa in napora je nedvomno namenil obravnavanju predloga sprememb in dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Razprava o tej tematiki, ki je že po navadi zelo živa in povzroča precej hude krvi, tudi tokrat ni bila drugačna. Upamo, da bo konec koncev le rodila nekatere pozitivne rezultate, kar bi bilo za nadaljnji razvoj podjetja nedvomno velikega pomena.

V delovno razmerje za določen čas je odbor za medsebojne odnose sprejel naslednje delavce, ki so se pred tem v podjetju izučili in kot vajenci uspešno končali šolanje: Janeza Cerarja, Franca Dimca in Marcela Gerčarja. Vsi so strojni ključavničarji. Za določen čas pa je odbor sprejel za delo v lepenkovem oddelku 2 delavca.

V komisijo, ki bo sodelovala pri izvedbi analitične ocene delovnih mest, o čemer smo v našem listu že poročali, so bili imenovani: Milan Deisinger — predsednik, člani pa so: Karol Dimc, ing. Miha Svetlin, Ivan Jeretina, Milan Korošec in Marjan Trobec.

Za izdelavo organizacijske sheme podjetja, ki je tesno povezana z analitično oceno delovnih mest, je odbor imenoval posebno komisijo, ki ji je predsedoval Ljubiša Milić, člani pa so bili: ing. Avgust Pavlin, Marjan Černe in Stane Laznik.

Posebno pozornost in skrb je odbor za medsebojne odnose posvetil zavarovanju članov kolektiva ter sklenil, da se obnovi kolektivno nezgodno zavarovanje, na novo pa se sklene zavarovanje odgovornosti podjetja. Podrobneje bomo o obeh zavarovanjih poročali v eni izmed prihodnjih števil.

Pri razpravljanju o oddaji frizerskega lokala, ki ga je zapustila dosedanja najemnica in za katerega se je priglasilo več interesentov, je bil odbor soglasnega mnenja, da se lokala, glede na stroške, ki bi bili potrebni za obnovo in glede na predvideno razširitev poslovanja podjetja, ne odda v najem, ampak da se prostor uporabi za lastne namene.

Odbor je odobril šolanje in sredstva za udeležbo na natečaju, ki ga organizira Delavska univerza iz Domžal za pridobitev visoke kvalifikacije naslednjim električarjem, ki izpolnjujejo pogoje: Francu Bernotu, Mateju Jeretini in Marjanu Gorjupu.

Karel Dime

Pomembnejši sklepi poslovnega odbora

(Nadaljevanje z 2. strani)

bor zato sklenil, da se morajo v bodoče tudi te nadure planirati in v vseh evidencah točno prikazati ter, da jih mora odobriti pristojen organ po enakem postopku, kot se odobri nadurno delo, ki se ga plača. Poslovni odbor je bil mnenja, da je nadurno delo, ki je odrejeno v primerih, ki jih določa pravilnik o delovnih razmerjih, nujno potrebno in za podjetje koristno ter da ga je zato treba tako stimulirati, da bodo zaposleni imeli interes do takega dela. Zaradi tega je bil sprejet sklep, da se bodo od 1. 10. 1971 dalje obračunavale vse nadure v podjetju enako ne glede pri katerih delih bodo storjene in to skupno z normo, kot se že dalj časa obračunavajo nadure pri proizvodnih strojih.

Stane Skok

Kako do gasilskega doma, če začne goreti

ČESTITAMO!

Predsednik Socialistične federativne republike Jugoslavije Josip Broz-Tito je za zasluge in uspehe pri delu, ki ima pomen za socialistično graditev države, v mesecu septembru 1971 odlikoval tovariša IVA SONCA, direktorja Papirnice Količevo, z REDOM DELA Z ZLATIM VENCEM.

K tako visokemu odlikovanju, ki je veliko priznanje dose-danjemu direktorjevemu delu, mu iskreno čestitamo.

Tokrat ima besedo IV. enota

KOLIČEVO, OKTOBRA — V prejšnji številki Našega dela je tov. ing. Bogdan Lampič obiskal pripravljavce snovi in nam opisal njihovo življenje in delo, tokrat pa smo za sodelovanje naprosili mladega delovodjo Janeza Majheniča, ki se je našemu vabilu odzval ter nam poslal naslednji razgovor, ki ga je opravil z delavci in delavkami, zaposlenimi v lepenkovem oddelku.

Na svojem obhodu se je najprej ustavil pri delavcu VITO-MIRU CICIČU in mu zastavil vprašanja, na katera mu je vprašani rad odgovoril.

»Kdaj si prišel v tovarna in kakšno delo opravljaš?«

»V tovarno sem prišel leta 1964 ter sem snemalec lepenke, delal pa sem tudi že na drugih delovnih mestih.«

»Ti si prišel na Količevo iz Stragarija. Ali si kdaj občutil, da bi se delala razlika med delavci, ki so Slovenci in delavci drugih narodnosti? To je eno vprašanje, drugo pa je, kar me zanima, z družino stanuješ v papirniškem naselju ali misliš, da je s tem dobro rešeno stanovanjsko vprašanje vas delavcev iz naselja?«

»Zdi se mi, da je to vprašanje malce provokativno, vendar bom nanj vseeno odgovoril. Mislim, in trdim, da se narodnostnih razlik ne dela, vsaj jaz jih nisem še občutil in se v tem okolju zelo dobro počutim. Mislim, da so stanovanja, ki jih imamo v naselju, začasna in ne ustrezajo kot trajna rešitev stanovanjskega vprašanja, saj v stanovanjih ni zadostno niti osnovnim higienskim potrebam. Mnenja sem, da bodo morali pristojni organi in službe v podjetju čimprej pristopiti k rešitvi tega problema.«

Rozka Kvas pri zlaganju lepenke

časa, menjati službe pa se zaradi tega ne da. Sploh pa je sedaj že dosti 'muzikantov', ki se s tem ukvarjajo sistematično, tako da nam 'amaterjem' ostaja harmonika res le za razvedrilo.«

»Kaj bi se po tvojem mnenju dalo v lepenki izboljšati?«

»Vsekakor bi se moral čimprej rešiti problem priprave snovi, saj je na holandcih še vedno glavna vnosna naprava 'zaboj in šafla'. Občutek imam, da je lepenkov oddelek, kar se tiče izboljšav, kot neko peto kolo. Mislim, da se preveč spuščamo v obnovo in popravila zastarelih naprav, premalo pa smo odločni pri nabavi novih. Glede na to, da je naročil dovolj, sem mnenja, da bi morali izdelovati le tako lepenko, ki je za tovarno čimbolj rentabilna, ne pa da izdelujemo celo tako, ki povzroča izgubo. Pripombe imam tudi na vestnost in zavzetost pri popravilih naprav, predvsem črpalk za hidravlične stiskalnice. Z bolj premišljeno proizvodnjo in boljšimi napravami bi se dalo dosegati še boljše delovne rezultate in s tem tudi boljše osebne dohodke, ki sicer niso slabi, vendar smo navajeni večjih v primerjavi z drugimi podjetji v občini.«

MARIJA OREHEK pa je povedala naslednje: »V tovarno sem prišla že leta 1949. V začetku sem bila pri močenju lepenke, v lepenkovem lepenku in v brusilnici, sedaj pa sem že 10 let pri hidravličnem satinerju.«

»Vi ste vodja hidravličnega gladilnika, kako ste zadovoljni s svojim delom in osebnim dohodkom?«

»Z delom sem zadovoljna, posebno sedaj, odkar obratuje novi sušilni kanal in to zaradi tega, ker je lepenka veliko bolj ravna. Tudi z osebnim dohodkom sem še kar zadovoljna, čeprav ne popolnoma, ker je treba le precej fizično delati in to še posebno pri debelejših lepenkah in pri večjih formatih.«

»Kaj bi se po vašem mnenju dalo izboljšati na tem delovnem mestu?«

»Satinerji, na katerih delamo sedaj, so že zelo stari in so že izrabljeni. Zato bi bilo nujno potrebno dobiti neke toliko denarja, da bi kupili vsaj en sodoben satiner, s čimer bi odpadlo nočno delo ženk, ki je sedaj nujno potrebno če hočemo, da je v dnevnem času dovolj dela za vse.«

»Kaj pričakujete od analitične ocene delovnih mest, ki je prav sedaj v teku?«

»Pričakujem, da se bo z analitično oceno delovnih mest pokazalo, kaj kdo dela in koliko dela ter da se bo na to osebni dohodek bolj pravično delil kot do sedaj.«

Tudi IVICA KAPLJA in HELENA MIHELJ sta se radi odzvali vabilu in dali naslednje odgovore na postavljena vprašanja:

»Kdaj ste prišli v Papirnico Količevo?«

Ivica: »V tovarno sem prišla leta 1957 in delam vseh 14 let v sušilnici.«

Helena: »V podjetje sem prišla leta 1959; najprej sem bila 2 leti v zračni sušilnici, zadnjih 10 let pa v dodelavi.«

»Kako gledata na to, da sta pogostokrat premeščeni v sušilni kanal glede na to, da navadno delata v sušilnici, in kje raje delata?«

Ivica: »Delati je sicer treba na vsakem delovnem mestu s 'polno paro', vendar je delo v sušilnem kanalu precej težje, ker je tu huda vročina ter se niti za trenutek ne moreš premakniti od mreže.«

Helena: »Strinjam se s tem, kar je povedala Ivica. Osebnostno raje v sušilnici, vendar se človek navadi tudi, da ga premeščajo iz enega delovnega mesta na drugo.«

»Kaj ste pričakovali od novega sušilnega kanala in kaj ste po vašem mnenju tudi pridobili?«

Ivica: »Pričakovala sem, da bo potem dovolj dela, ker ga je zaradi majhne kapacitete starih sušilnih naprav že primanjkovalo.

Marija Orehek, vodja hidravličnega gradilnika

To se je tudi uresničilo. Vsi pa smo pričakovali, da bo delo v novem sušilnem kanalu precej lažje, kot pa dejansko je. Podjetje pa je mnogo pridobilo na količini in kvaliteti lepenke.«

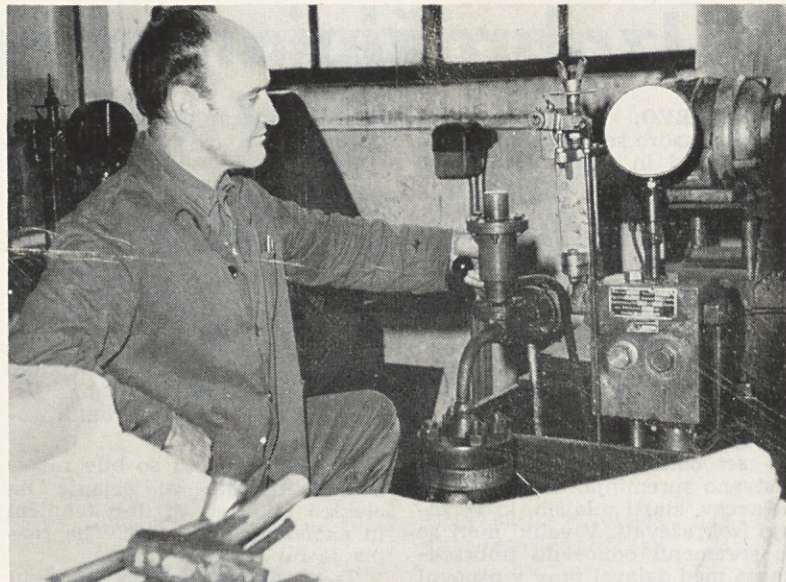
Helena: »Mislim, da je Ivica vse povedala.«

»Ali ste zadovoljni z medsebojnimi odnosi v tovarni in še posebej v sušilnici?«

Ivica: »Z medsebojnimi odnosi sem zadovoljna, še zdaleč pa ne z osebnimi dohodki, ki so občutno prenizki za delo, ki ga opravljam in za staž na delovnem mestu.«

Helena: »Z medsebojnimi odnosi sem zadovoljna, do manjših nesoglasij pa kot povsod pride tudi pri nas.«

Tov. ROZKA KVAS nam je povedala, da je prišla v tovarno 8. avgusta 1950. Najprej je eno leto delala v sušilnici, nato pa 6 let snemala lepenko v starem lepen-

Ivan Lindič, stiskalec lepenke

Ivanka Rosulnik pri mikrometriranju

kovem oddelku, kasneje pa je prišla v sušilnico in delala skoraj na vseh delovnih mestih.

»Ti si vodja gladilnika, pa te že nekaj mesecev vidim delati v kanalu. Kako to?«

»Sem sem šla delati zaradi pomanjkanja delovne sile na tem delovnem mestu. Tukaj se zahteva tudi nočno delo, vendar sem morala tudi že prej od časa do časa delati ponoči, le bolj poredko kot sedaj.«

»Ali misliš, da je novi sušilni kanal izpolnil pričakovanja?«

»Mislim, da je novi sušilni kanal povsem izpolnil pričakovanja glede kvalitete in kapacitete su-

šenja, ne pa tudi glede pogojev dela, saj je posebno poleti v novem sušilnem kanalu neprimerno bolj vroče, kot pa je bilo v starem.«

IVANKA ROSULNIK nam je povedala, da je prišla v tovarno pravzaprav že v letu 1936 in sicer v kuhinjo. V sušilnico je prišla leta 1942 in sicer le za določeno dobo v zračno sušilnico, nato pa v dodelavo, sedaj pa že kakih 15 let dela pri mikrometriranju.

»Kako ste zadovoljni z delom in osebnimi dohodki?«

»Z delom sem zadovoljna, ne pa tudi z osebnimi dohodki. Prej smo bile mikrometrirke v osebnih dohodkih izenačene s pakaricami in vodji I. in II. satinerja, sedaj pa je naša postavka nižja.«

»Kaj predlagate mladim, ki se šele zaposlujejo ali pa so se zaposlili pred kratkim?«

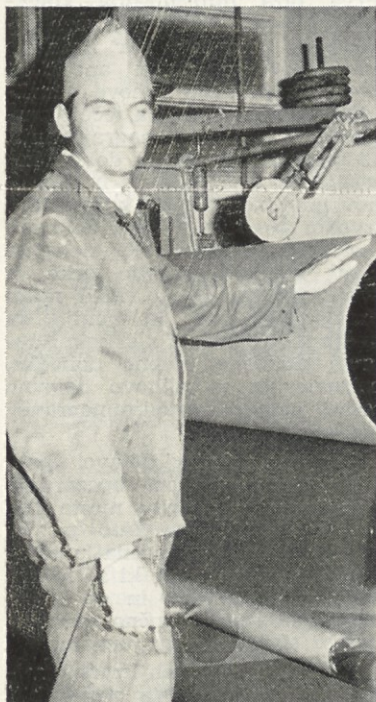
»Mlajšim predlagam večjo medsebojno povezanost ter da bi si med seboj pomagali, treba pa bi bilo izboljšati tudi odnose do nas, ta malih. Želela bi, da bi bili mladi ko bodo že svoje prispevali skupnosti in odšli v pokoj, na čemer sem zdaj jaz, deležni večje pozornosti in priznanja svojega dela.«

Cepljenje in gripa

VEVČE, OKTOBRA — Zdravstveni strokovnjaki tudi za letošnjo zimo napovedujejo večjo epidemijo gripe. Zaradi te bolezni se vedno občutno večja bolezenski stalež, bolezen sama pa tudi na ljudeh rada pušča neprijetne sledi in slabi človeški organizem. Da bi se izognili tegobam in preprečili izostanke in s tem izpad proizvodnje ali povečane stroške, bo obratna ambulanta oskrbela cepljenje proti gripi. Cepili bodo v mesecu novembru in decembru. Točen datum in razpored bo objavljen na oglasnih deskah in po oddelkih.

Ivica Kaplja in Helena Mihelj pri delu v sušilnem kanalu

Vito Cicić, snemalec lepenke

»Kako si zadovoljen z delom in osebnim dohodkom?«

»Z delom sem zelo zadovoljen in rad delam na tem delovnem mestu. Z osebnim dohodkom pa nisem zadovoljen in to zato, ker se življenjski stroški hitro zvišujejo, mislim pa, da zviševanje osebnih dohodkov ne gre vzporedno s povišanjem cen.«

IVAN LINDIČ pa je na postavljena vprašanja takole odgovarjal:

»Kdaj si prišel na delo v podjetje?«

»Na delo sem prišel 1954. leta, prej pa sem delal na Duplici.«

»Do nedavnega si bil rezerva, najprej v lepenki, nato v brusilnici, sedaj pa si dobil stalno delovno mesto. Kako se počutiš na tem delovnem mestu?«

»Tu se počutim dobro, vsekakor mnogo bolje kot takrat, ko sem bil rezerva in sploh nisem vedel, kdaj bom delal in kdaj bom prost.«

»Tvoj konjiček je, kakor je znano, harmonika. Kako usklajuješ delo v tovarni in razvedrilo ob harmoniki?«

»Glede na to, da delam v izmenah in torej tudi ob nedeljah, mi za igranje ostaja zelo malo

Široke možnosti šolanja

A black and white photograph of a Japanese industrial town, likely a steel mill, viewed through a metal fence. In the foreground, a long, low building with many windows sits on a dirt lot. Behind it, several taller buildings and two prominent smokestacks are visible. The background features rolling hills and mountains under a cloudy sky.

Za posamezne predmete, kjer je samostojno učenje težje in dol-

Dopisna delavska univerza organizira tudi posebne študijske skupine, predvsem v posameznih gospodarskih organizacijah ali na območju delavskih univerz. Tudi v teh skupinah izprašujejo praviloma profesorji rednih šol, tako da so zagotovljena obča merila za zahtevano znanje.

Zaradi preglednosti vam posredujemo tabelo osnovnega plana analitične ocene v podjetju s prikazom opravił oziroma nalog, ki jih bo potrebno izvesti, kdo jih bo izvedel in do katerega roka. Predlagamo, da si tabelo temeljito ogleda vsak član našega kolektiva, da bo z roki posameznih del točno seznanjen, kajti če hočemo, da bo delo v redu potekalo in da bo pravočasno opravljeno, je potrebno roke poznati

Grad, Skerlj, Vitorovič: Angleško-slovenski slovar. Ljubljana DZS 1967. Sg.: SL-00142

In končno bo analitična ocena in podatki, ki bodo s tem pridobljeni, v veliko oporo delavcem na delovnem mestu ter tudi kadrovske službi pri reševanju kadrovskega problema s tega področja.

Milan Deisinger :

Poslovanje združenih papirnic Ljubljana v prvih devetih mesecih 1971

VEVČE, OKTOBRA — Obračun proizvodnje v prvih devetih mesecih leta 1971 kaže, da je ta na enaki ravni kot v lanskem letu. Ta vtis dobimo, če primerjamo le izdelane količine. Znotraj te količine pa so nastopile znatne strukturne spremembe. Vedno večji poudarek je na proizvodnji bolj kakovostnih papirjev. Vloga premazanih papirjev narašča in s tem tudi njihov delež v celotni proizvodnji. V proizvodnji klasičnih papirjev je pa opaziti strukturni premik — v letošnjem letu je večji delež brezlesnih papirjev s srednjefinimi papirji kot v preteklem letu.

Proizvodnja klasičnih papirjev je v primerjavi s preteklim letom manjša za 8 %. Zmanjšanje je nastalo predvsem zaradi manjše proizvodnje srednjefinih papirjev, katerih se je v letu 1971 izdelalo 25,7 % manj kot v letu 1970 ali

za 1399 ton. Zmanjšanje izdelave srednjefinih papirjev vpliva na uspeh brusilnice, saj le-ta ni mogla delati s polnim izkoriščanjem kapacitet.

Med brezlesnimi papirji je največje povečanje dosegel mehanografski papir za 17,5 % ali za 142 ton. Ofsetni papirji imajo največjo težo med klasičnimi papirji, njih izdelava je dosegla količino 7581 ton, v primerjavi z lanskim tričetrtletjem je večja za 9,8 %. Najbolj je upadla izdelava bankpost papirja, za 47,8 % ali za 752 ton.

V izdelavi premaznih papirjev smo dosegli pomembno povečanje za 48,2 % ali 1799 ton. Med premazanimi papirji se največ proizvode Slavijske, najvišji porast proizvodnje pa je dosegel papir vrste Avala in sicer za 76,9 % v primerjavi s prvimi 9 meseci preteklega leta.

V prodaji papirja je opazno povečanje vrednosti prodaje za 15,00 %, količine pa samo za 1,3 %. Zvišale so se povprečne cene papirjev. To je posledica spremembe strukture proizvodnje. Bolj kvalitetni papirji imajo višjo ceno na trgu. Prodaja papirja nam pokaže naslednja preglednica:

	9 mes. 1971 tone	9 mes. 1970 tone	Indeks
Klasični papirji			
Domači trg	17.479	16.054	108,9
Izvoz	3.299	6.482	50,9
Premazani papirji			
Domači trg	5.436	2.970	183,0
Izvoz	181	553	32,7
Skupaj	26.395	26.059	101,3

V preglednici opazimo povečanje prodaje na domačem trgu pri klasičnih papirjih in pri premazanih papirjih — pri tem kar za 83 %.

Na zunanem tržišču je viden znaten upad prodaje. Zmanjšanje izvozne količine papirja znaša pri klasičnih papirjih 49,1 %, pri premazanih pa celo 67,3 %.

Povprečne cene papirjev so se dvignile od 4,39 din/kg na 4,98 din/kg, zato nam da vrednost prodaje papirjev boljše rezultate kot količinska prodaja. Se enkrat bi poudaril, da je višja povprečna cena papirjev posledica boljšega proizvodnega programa.

Pregled prodaje po vrednosti:

	9 mes. 1971	9 mes. 1970	Indeks
Klasični papirji			
Domači trg	80.977.696	70.761.683	114,4
Izvoz	14.306.730	22.094.588	64,8
Premazani papirji			
Domači trg	35.132.458	19.122.944	183,7
Izvoz	1.035.068	2.304.111	44,9
Skupaj	131.451.952	114.283.326	115,0

A. N.

TABELA I.

Vrsta proizvodov	Doseženo v 9 mes. 1971	Doseženo v 9 mes. 1970	Indeks	Struktura v 9 mes. 1971 1970	
Ofset papirji	7.581	6.903	109,8		
Peresno lahki	551	639	86,2		
Ciklostil	684	909	75,2		
Mehanografski	952	810	117,5		
Bankpost	832	1.584	52,2		
Pigmentirani	309	288	107,3		
Pelure	396	540	73,2		
Ostali brezl. tis. pap.	1.485	1.377	107,8		
Ostali brezl. pis. pap.	3.875	4.021	96,4		
Brezlesni papirji	16.665	17.071	97,6	80,4	75,5
Kulerji	2.022	2.960	68,3		
Ostali sred. pis. pap.	1.286	1.296	99,2		
Ostali sred. tis. pap.	746	1.197	62,3		
Srednje fini papirji	4.054	5.453	74,3	19,6	24,5
Skupaj klasični pap.	20.719	22.524	92,0	100	100
Slavijske	2.507	1.850	135,5		
Avala	1.506	851	176,9		
Emona	1.519	1.032	147,2		
Skupaj prem. pap.	5.532	3.733	148,2		
Klasični in premazni papirji skupaj	26.283	26.257	100,1		

V izdelavi CMC celuloze smo imeli večjo proizvodnjo za 14,1 %. Manjša je tudi količina proizvedene električne energije. Vzrok

temu je suša v poletnih mesecih in večja poraba v proizvodnji papirja, s tem nastane pomanjkanje pare za parno turbino.

TABELA II.

Vrsta proizvodov	Doseženo v 9 mes. 1971	Doseženo v 9 mes. 1970	Indeks
Lesovina	2.246	3.214	69,9
CMC	113	99	114,1
Hidr.-elek. energija	8.009	8.339	96,0
Termo-elek. energija	2.006	3.297	60,8
Skupaj el. energija	10.015	11.636	86,1

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je stopnja izkoriščanja papirnih strojev 92,1 %, v istem obdobju lanskega leta pa je bilo izkoriščanje 90,4 % razpoložljivega fonda ur. Dosegli smo boljše izkoriščanje kapacitet papirnih strojev. To pa le navidezno, saj v letošnjem letu še ni bil izvršen remont na strojih, medtem ko so v lanskem letu bili.

Koledarski fond ur na papirnih strojih znaša 26.208 ur, opravljenih je bilo 24.138 strojnih ur.

Brusilnica obratuje s slabšo izrabo kapacitet. Vzrok temu je manjša potreba po lesovini, zaradi zmanjšanja izdelave srednjefinih papirjev. Izkoriščanje njenih kapacitet nam kaže naslednja tabela:

	1971	1970
Koledarski fond ur na brusilnikih	13.104	13.104
Opravljen strojne ure	8.032	11.899
Stopnja izkoriščanja brusil.	61,3 %	90,8 %

Premazni stroj je opravil več strojnih ur kot v tričetrtletju lanskega leta in zato je tudi stopnja izkoriščanja kapacitet višja. Premazanih papirjev proizvajamo vedno več.

Pregled izkoriščanja kapacitet na vse možne ure tj. na koledarski fond:

	1971	1970
Koledarski fond ur	6552	6552
Opravljen strojne ure	3036	1892
Izkoriščanje kapacitet	46,3 %	28,9 %

Zanimivo je še pogledati izkoriščanje premaznega stroja glede na obratne ure; stroj obratuje v treh izmenah in nam ta pokazatelj bolj približa izkoriščanje kapacitet za primerjavo s papirnimi stroji.

	1971	1970
Obratne ure	4704	3480
Opravljen strojne ure	3036	1892
Izkoriščanje kapacitet	64,5	54,4

Dodelavni izmet se iz leta v leto zmanjšuje. To se vidi tako na klasičnih papirjih, kot na premazanih papirjih. Z zmanjšanjem izmeta dosegemo posredno tudi boljše izkoriščanje kapacitet, saj gre v izgubo manj strojnih ur, vsebovanih v izmetu. Oglejmo si procent dodelavnega izmeta klasičnih papirjev:

	1968	8,3 %
	1969	8,0 %
	1970	7,17 %
	9 mes. 1971	7,13 %

Ravno tako je manjši izmet tudi pri premazanih papirjih:

	1970	18,12 %
	9 mes. 1971	13,79 %

Tehnične izboljšave - umsko delo

VEVČE, OKTOBRA — Komisija za tehnične izboljšave je v drugi polovici letošnjega leta obravnavala devet uspešnih predlogov tehničnih izboljšav.

Posameznikom, članom našega kolektiva je uspelo znižati stroške proizvodnje v posameznih proizvodnih fazah. Žal so nekatere realizacije neugotovljive vrednosti, preostale pa dajejo letni pri-

trebno in koristno, tem bolj, če se primerno dopolnjuje z umskim delom. Zato človek ne sme biti le delavec izvrševalec, temveč mora biti tudi oblikovalec svojega dela — umski delavec, predlagatelj izboljšav.

Vsi moramo biti usmerjeni v umsko delo poleg svojega rednega rutinskega dela, to je porok nadaljnjih uspehov.

med oblik stimulativenega nagrajevanja, ki nagraduje rezultate umskega dela drugih, ki dajo lahko večkratne rezultate predlagateljevega rednega dela.

Pri tehničnih izboljšavah gre potemtakem za stimulatивно nagrajevanje, toda za bolj konkretno stimulatивно nagrajevanje umskega (ustvarjalnega) dela, ki ponavadi ni delovna dolžnost v okviru obstoječih nalog delovnega mesta predlagatelja, ker je problem predlagatelj še sam odkril ali izluščil kot pomembnega iz množice drugih, ter mu nakazal rešitev.

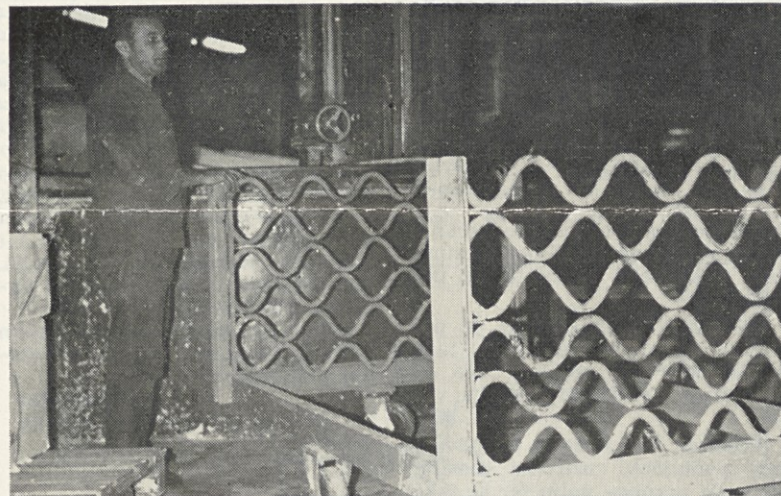
Večina delovnih mest je v moderni procesni industriji oblikovana tako, da jih posameznik tam zaposlen ne sme samovoljno spreminjati, ker mora delo izvrševati tako, kakor zahteva organizacijski sistem dela. Vse spremembe pa lahko le predlaga (in jih je dolžan predlagati). In prav zaradi tega, da ne bi moderni organizacijski sistemi zavirali lastnega razvoja s tem, da dušijo iniciativo pri delu organiziranih množic (ker jo dejansko dušijo), so v vseh industrijsko razvitih deželah že zdavnaj začeli nagrajevati pobude za izboljšave. To velja za vzhodne in zahodne države.

Vse kaže na to, da moramo tudi mi z zadovoljstvom izreči vse priznanje uspešnim predlagateljem. S tem bomo prav gotovo prispevali k temu, da bomo v prihodnje na ta način še povečali dobiček. Druge možnosti tudi nimamo. Zato, ker vsi boljši v svetu delajo tako, moramo tudi mi, sicer jih ne bomo dosegli in bomo najmanj za komponento tehničnih izboljšav revnejši.

PREDLOGI IZBOLJŠAV

Tovariš Drago TATIČ je pred tremi leti prijavil komisiji za tehnične izboljšave predlog za poenostavitev menjave sit na II. in III. papirnem stroju.

(Nadaljevanje na 8. strani)

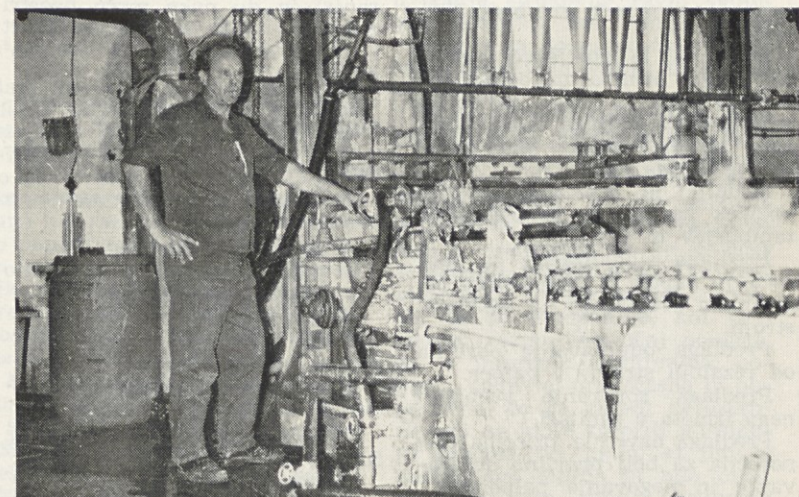
Na voziček gredo vsi register valji naenkrat, potem pa jih odpeljejo, da je dosti prostora okoli stroja ob menjavi sita

hranek 197.260 dinarjev. Del tega prihranka je bil izplačan predlagateljem kot nagrada in sicer v skupni višini 14.247 din. Prestanek 183.013 dinarjev je čisti prihranek v letošnjem letu. Če ne bi izvedli obravnavanih izboljšav, bi še nadalje letno izgubljali celotno vsoto 197.260 din in to toliko časa, da ne bi nekdo izvedel teh izboljšav, kot smo jih izvedli sedaj na predlog tov. Draga Tatiča, tov. Jožeta Žiberta, tov. Cirila Zupančiča, tov. Franca Frasa in tov. Franca Grabnarja. Na račun teh predlogov je naš kolektiv letno bogatejši za 197.260 din, ne glede na to, kam jih razporedimo, lahko jih tudi damo na OD, investicije ali v druge sklade.

Nagrajevanje tehničnih izboljšav po obstoječem pravilniku je najbolj konkretna oblika nagrajevanja po delu in je v skladu z našimi večletnimi prizadevanji, da bi čim dosledneje nagrajevali po delu.

Teh nekaj tehničnih izboljšav je čudovit primer, koliko lahko dosežemo z umskim delom. Fizično delo je v bistvu zelo omejeno, človek lahko naredi pač za enega človeka. Pri umskem delu so ti proporci povsem drugačni. Rezultati umskega dela so praktično neomejeni. Z umskim delom lahko posameznik ustvarja rezultate, ki jih sicer lahko dosega le več marljivih delavcev.

Perspektiva našega razvoja in blaginje je v umskem delu. Seveda tudi brez fizičnega dela ne gre in je tudi fizično delo nujno po-

Strojvodja Dečman ob prsnem valju pri PS I

Tehnične izboljšave - umsko delo

(Nadaljevanje s 7. strani)

Svoj predlog je utemeljil približno takole: »Pri menjavi sit pri II. in III. papirnem stroju se med ostalim demontira in montira 32 register valjev sitove skupine. Letno je približno 21 do 23 menjav na enem in drugem stroju, vsak register pa je težak 62 kg. Te valje se pri demontaži in montaži posamično odnaša od stroja in nazaj k stroju 22 metrov daleč. Delo je povsem ročno in poteka na mokrem in spolzkem delu.

Poraba časa za prenos enega valja pri eni menjavi znaša 30 sekund plus 25 sekund za povratek. Za montažo in demontažo zneso to pri dveh delavcih 22 sekund za 1 valj in 1,95 ljudske ure za 32 valjev. Prehoda pot preračunana na enega delavca in valj zneso skupno 5,64 km, od tega 2,82 km z obremenitvijo 31 kg teže v eni roki (na menjavo sita). Potrebni čas za prenos register valjev izražen v obratovalnem času stroja znaša 10 minut.

jeklenih valjev gladilnih strojev v strojni dodelavi.

In končno predlaga še rekonstrukcijo dvigala pri IV. rezalnem stroju, da se veriga za prečni pomik ne bi zapletala in zalagala med zvitke.

Tu smo nanizali vrsto predlogov tovariša Cirila Zupančiča. Nekateri so že realizirani, drugi še bodo, nekaj pa je takih, da jih iz objektivnih razlogov ne bo mogoče rešiti. Za uspešne predloge in veliko prizadevanje je avtor prejel 400 din nagrade.

Tako je v prijavo predloga za izboljšavo zapisal predlagatelj tovariš Jože ŽIBERT:

»Stojala nosilnih tirov korita za prestrezanje sitove vode stoje na takem mestu, da se morajo ob menjavi sita zaradi izvlečenja prsnega valja odstraniti in nato ponovno namestiti. Na njihovo mesto se nastavi tračnice za izvlečenje prsnega valja. Za odstra-

Tudi zavijalci papirja pravijo, da je zavijanje s tremi vezmi boljše in prikladnejše, zlasti pa bolj racionalno

Z uporabo vozička, ki ga lahko vidite na sliki, delo, oziroma čas za prenos register valjev odpade. Na račun tega časa se pri izboljšani varnosti in pri manjših fizičnih naporih lahko še prihrani na delovni sili ali pa doseže krajši čas menjave sita. Skrajšan čas menjave je še posebno zanimiv izven reparatur (letno: II. PS 15, III. PS 17 sit). Če odpadli čas za prenos register valjev izrazimo v skrajšani menjavi sita, dobimo v enem letu na obeh strojih proizvodnjo ca. 20.000 din realizacije.

Voziček za odlaganje in prevoz register valjev je možno konstrukcijsko prilagoditi, da je pred menjavo in po menjavi sita uporaben tudi za dovoz in odvoz orodja in pripomočkov, ki so pri menjavi potrebni.

Komisija je ta predlog številka 5, tovariša Draga Tatiča temeljito proučila in dve leti preizkušala v praksi ter ga končno potrdila v celoti. Predvidevanja avtorja so bila pravilna, predlog je uspešen, avtor pa je prejel 751 din nagrade.

Tovariš Ciril ZUPANČIČ je v letošnjem letu predlagal kar devet bolj ali manj obsežnih tehničnih in organizacijskih izboljšav.

Predlagal je, da naj se odlagajo zvitki v strojni dodelavi po takem vrstnem redu kot bodo šli v obdelavo.

Predlagal je izboljšavo vozička za prevoz izmeta in odpadnega papirja in sicer tako, da se bo ena stranica vozička lahko odpirala, zaradi česar bo lažje praznjenje takega voza.

Nadalje je predlagal poseben voziček za prevoz in obračanje tamburjev in zvitkov.

Predlaga signalizacije za sporočanje napak II. pomočniku pri strojnem prebiranju na rezalnem stroju.

Predlaga odpihanje odrezka od rezalnih strojev in palper.

Predlaga sortiranje večbarvnega izmeta v sanitaži.

Predlaga navodila, oziroma priporočila za bolj pravilno obratovanje in negovanje palperja.

Predlaga ureditev problematike odlaganja rezervnih papirnih in

njevanje, ter ponovno nameščanje stoja se porabi od 15 do 20 minut časa (kar velja le za dobro posadko).

Za odpravo te zamude je potrebno stajali namestiti na tako mesto, kjer pri menjavi sita ne bi ovirali izvlečenja prsnega valja.

Predlog: Pri stojalih se odvzame podaljšek, oziroma nosilec strugala prsnega valja ter se tako skrajšana pomaknejo za ca. 35 centimetrov bliže k natoku. Nosilca strugala se montirata na nosilni element robnikov. Prečna nosilca nosilnih tirov korita za prestrezanje sitove vode pa se podaljšata za toliko, da bosta dosegla do stojala na novem mestu.

Po izvedbi te izboljšave stojala lahko ostanejo v stroju tudi ob menjavi sita in tako odpade zamuda z demontažo in montažo stoja. Predlog je izveden in daje pričakovane rezultate.

Predlagatelj je bil zanj nagrajen z enkratno nagrado 200 din. Za našo delovno organizacijo pa pomeni to trajni prihranek, ki se ponovi pri vsaki menjavi sita na papirnem stroju.

Tovariš Franc FRAS je predlagal, naj se faza klasičnega prebiranja prenese v strojno dodelavo na rezalni stroj (strojno prebiranje) in do neke mere poostri dosedanje delovne faze (za ofset I. + IV. in III. PS od 100 g/m² navzgor).

S tem načinom (strojno prebiranje) odpadejo naslednje faze:

— dovoz iz satinaže do prebiranke

— dviganje papirja iz palete na prebiralno mizo

— prebiranje papirja

— ponovno skladanje na paleto

— zavijanje v rise in

— ročno štetje.

Dodatna obremenitev ali dodatne delovne faze pa so:

— označevanje napak z opozorilnimi listki

— počasnejše rezanje za ca. 50 %

— štetje s števničnim strojem

— ovijanje palet z ovojnim papirjem

— uvedene so kontrolne številke za vsakega rezalca (prebiralca).

Na osnovi omenjenih sprememb smo prihranili letno 71.564,76 din na stroških, predlagatelju pa je bila izplačana nagrada po takrat veljavnem pravilniku v višini 8587,77 din.

Tovariš Drago TATIČ je predvidel možnost prihranka na embalaži. Navedel je vrsto predlogov za spremembe palet in pokrovov ter načine vezave. Uvedeni so bili le nekateri, ostale pa je komisija na osnovi ustreznih mnenj strokovnih služb zavrnila.

Predlog daje naslednje prihranke:

a) prihranek na lesu zaradi opuščene prečke na pokrovu.

1. pri nabavljenih paletah 16,7 m³

2. pri domačih paletah 6,3 m³

Prihranek (domače palete) 63 × 605 = 3812 din.

Prihranka od nabavljenih palet nismo upoštevali, ker dobavitelj ni ustrezno znižal cene.

b) Prihranek pri vezavi palet.

Pri povprečni višini sklada paketov na paleti 150 cm ima ena vez 4 m tračnega železa. To zneso letno 11.799 kg tračnega železa ali 61.709 din prihranka.

c) Prihranek na delovni sili.

Z novim načinom vezave je za 20 % manj dela. Za toliko je tudi zvišana norma za vezavo, kar zneso 26.727,15 din prihranka. Skupni prihranek pod a, b, c je 106.830,49 din. Predlagatelj pa je dobil 5089,00 din nagrade.

Med racionalizatorji je tudi tov. Franc GRABNAR. Izdelal je reducir ventil za paro na I. PS, kjer je potrebno reducirati pritisk od 24 atm na tlak 1—3 atm, odvisno od proizvodnega programa. Dosedanji ventil je služil le kot nastavitveni organ, ne pa kot regulator. To je povzročalo velike težave pri stroju in možnost izmeta zaradi neenakomernega sušenja.

Obravnavani ventil brezhibno deluje, odkar je bil montiran. Predlagatelj pa je s tem prihranil ca. 16.000 din. Za toliko bi bil namreč uvožen ventil dražji. Predlagatelj je prejel za to nagrado 1500 dinarjev.

Vsem uspešnim predlagateljem iskreno čestitamo in jih še vabimo k sodelovanju.

V. Š. za komisijo za tehnične izboljšave

Na cestah vedno bolj nevarno

Sedanji čas je zopet eden izmed takih, ki vpliva na spremembo prometnih razmer. Te pa zopet naprej na prometno varnost, od katere je sploh odvisno koliko in kakšne nezgode bodo prizadevale ljudi na poti v službo, domov, po opravkih ali kamorkoli.

Načeli smo zopet vprašanje, ki je vsak dan prisotno, ko ne mine dneva, da se o tem tudi v službi ne bi pogovarjali, saj je prav v teh nezdah dnevno prizadevanje v Sloveniji več kot 30 ljudi. Teh ta dan ni v službo, tudi naslednji dan jih ni, ker so potrebni skrbnega zdravljenja. Še več, poprečno skoraj za dva na dan pa ni več pomoči. Takšen je promet danes. Toliko je prometnih nezgod.

Ko tako razpravljamo o prometu in o varnosti človeka v njem, menimo, da ni brez pomena, če skušamo opozoriti vse, da res pa še posebno tiste, ki hodijo v službo peš ali se vozijo s kolesi, da je nevarnost prometnih nezgod mnogo večja, kot je bila pred nekaj leti. Res dve, tri leta ni veliko. Vendar pogled na naše ceste pove svoje. Samo od lani do letos se je povečalo število motornih vozil za toliko npr. kot jih je bilo vseh v Sloveniji leta 1958. Tako. In če smo že tedaj svarili pred nevarnostjo prometnih nesreč, moramo danes to storiti z desetkratnim poudarkom.

Rekli smo, da so se v tem času prometne razmere spremenile. Res je, spremenile so se. Poglejmo na primer, danes ni več lastnika avtomobila, ki bi pustil zaradi slabega vremena avtomobil v garaži. Velika večina ga uporablja za potovanje v službo, vsi pa še po zasebnih opravkih izven službe. Skratka, avtomobil je v uporabi. Drugo. Zelo veliko ljudi se v službo ne vozi več z avtobusi, ampak s kolesi. Saj vemo zakaj? Ceneje je. In tudi takih je veliko, ki se ob slabem vremenu odpravijo v službo peš. Tako smo prišli do tega, da so ceste mnogo bolj polne, v času prometnih konic celo zatrpene z vozili, kolesarji in pešci.

Znano je, da se prav v času najhujše prometne gneče tudi vsem najbolj mudi. Mudi se pešcem, mudi se kolesarjem in prav tako avtomobilistom, kar pomeni, da mnogi v tej časovni stiski »po-

zabijo« paziti na sebe ali še bolj pozabijo paziti na drugega. Prav zaradi tega so prometne nesreče ob času odhoda oziroma prihoda ljudi na delo oziroma z dela tako pogoste.

Tudi v največji časovni stiski, ko smo na cestah, si moramo najti toliko časa, da ne bomo storili nepremišljenega koraka tja, kjer nas bo skoraj za gotovo pobralo. Prometna nesreča je tako nepričakovana, nepredvidena dogodek, da zanjo zadostuje le trenutek raztresenosti, nepazljivosti ali karkoli, kar ni povezano s preventivnim in s premišljenim ravnanjem na cesti.

Danes naj velja naš nasvet prav tistim, ki jih je vsak dan na poti v službo največ — pešcem in kolesarjem. V interesu lastne varnosti je prav, da dosledno upoštevajo cestno prometne predpise. Pešci! Prečkajte cesto le prek označenih prehodov za pešce. Prečkajte jo v skupinah, ne stopite na prehod, ko so motorna vozila že blizu prehoda. Po cesti hodite po skrajni strani, če ni pločnikov samo po levi strani in ne vstric po dva, trije ali v gručah, saj veste, kako ozke so naše ceste in kaj se zato lahko zgodi.

Kolesarji! Uporabljajte skrajni desni del vozišča in ne vozite vstric. Imejte kolo vedno popolnoma tehnično v redu s popolno in predpisano opremo, zlasti naj bodo v redu zavore, odbojna stekla in luči.

To so le osnovni skromni napotki, ki jih upoštevajte, da vas bodo obvarovali pred usodno napako in prometno nezgodo.

Marjan Metljak
Urad za promet Ljubljana

Izreki in misli

Bedak zna več vprašati, kakor deset modrijanov odgovoriti.

Bolje je z modrim jokati, kot z norcem peti.

Molčati ni nobena umetnost, pa vendar je težko.

Človek se mora po ljudeh ravnanj, ne ljudje po človeku.

Mirna vest je najboljša vzglavje.

Najstrožje sodišče je vaša vest.

Pametni se pri ognju ogreje, nespametni opeče.

Stare resnice

Nov blok kotel S-1000 Optimal na Vevčah

VEVČE, OKTOBRA — Za preskrbo strojev v proizvodnji in ostalo ogrevanje na Vevčah služijo štirje kotli, od katerih imajo trije že kar častljivo starost. Lokomotivski kotel je bil izdelan najkasneje 1906. leta, ker so le do tja ohranjeni zapiski. Babcockova poselnocevnna sekcionalna pa sta bila postavljena leta 1928 in 1929. Medtem ko je bil lokomotivski kotel obnoven leta 1960 v Tovarni železniških vozil v Mariboru, pa sekcionalna kotla ne le, da nista doživela pomladitve, še celo del opreme, ki je nujen za varen pogon, je izginil neznan kdaj, najbolj verjetno med vojno.

Stalno naraščanje potreb po pari zaradi povečanja proizvodnje in postavljanja novih kapacitet je sililo o forsirano obratovanje kotlov, tako da opažamo stalno naraščanje produkcije pare. Ko smo leta 1967 postavili blok kotel za 5 t pare na uro, je bilo nekaj časa čutiti, da imamo dovolj pare. Vendar je ta uteha trajala le dobro leto. S postavitvijo kletne stiskalnice na III. PS in boljšim izkoriščanjem premaznega stroja pa smo izrabili še to rezervno. Postalno je jasno, da bo prav toplotna ozko grlo cele tovarne in da bo onemogočala vsako, tudi najmanjšo razširitev, če hitro ne povečamo proizvodnih zmog-

ljivosti kotlarne. Da smo se tako hitro odločili za nov blok kotel, je še več prav tako važnih razlogov. Ze dalj časa opažamo različne defekte na sekcionalnih kotlih, ki imajo karakter izrazite starostne bolezni. To so predvsem korozije v območju grelnika vode in komor pregrevnikov pare. Te so neodvisne od tega, s kakšno zmogljivostjo kotel obratuje, torej neodvisne od forsiranja, so pa lahko tako kritične, da moramo enostavno za dalj ustaviti. Prav razpoke na pregrevniku pare so bile povod za naročilo novega kotla. Ob tem, ko smo računali škodo, ki bi nastala v času popravila tega kotla in izpad proizvodnje, ki nastane zaradi pomanjkanja pare le za eno zimo, se je ugotovilo, da je nabava novega kotla rentabilnejša.

Že v času poskusnega obratovanja pa se je pokazalo, kako važen je tretji razlog, to je pomanjkanje premoga. Z zapiranjem posameznih rudnikov je čedalje težje dobiti premog ustrezne granulacije. Skoro z gotovostjo lahko trdimo, da bi zaradi tega občasno stali z delom in produkcijo na papirnih in ostalih strojih.

Za osnovne podatke kotla se nam ni bilo težko odločiti. Tlak kotla je diktiral zahteva premaznega stroja po 12 atm pari. Ko-

ličino 10 t pare na uro pa velikost sedanjih kotlov in konstrukcijski pomisleki. Kot gorivo pa se že itak v zadnjih treh letih uporablja skoro izključno mazut.

Pri izbiri firme nam je najbolj ustrezala firma Djuro Djaković, tako glede cene kot zaradi lastnosti njihovih kotlov.

Blok kotel S-1000 Optimal je sodobna konstrukcija kotla na mazut. Nabavljen je na skupnem podstavku z vsemi pomožnimi agregati in napravami. Je popolnoma avtomatiziran. To zagotavlja boljši in stalno enak izkoristek, bolj varno obratovanje kotla in manjše zahteve za posluževanje.

Firma Djuro Djaković je dobavni rok, zaradi težav, ki so nastopile v teku montaže, precej podaljšala, tako da smo kotel, namesto konec aprila dobili šele konec avgusta.

Samo montažo je oddelek za vzdrževanje končal v zelo kratkem času, le v dvanajstih dneh, tako da smo lahko predčasno začeli s poskusnim pogonom.

Po enomesečnem obratovanju kotla sicer opažamo določene manjše pomanjkljivosti, vendar upamo, da bomo s tem kotlom uspešno premostili čas do celotne rekonstrukcije toplotarne.

Iz energ. oddelka

Pri BASF, Ludwigshafen obratuje nov poskusni premazovalni stroj

VEVČE, OKTOBRA — Pri današnjem stanju premazovalne tehnike je komaj še možno samo v laboratoriju priti do zadovoljivega vpogleda v lastnosti neke premazne mešanice v odvisnosti od njene sestave. Samo laboratorijske preiskave nam lahko zelo malo povedo o obnašanju pri samem nanašanju na površino papirja in o doseženi kakovosti premazanega papirja. Prav iz tega razloga postavljajo vsi veliki proizvajalci predvsem naravnih in sintetičnih vezil kot tudi veliki raziskovalni inštituti v svojih laboratorijih polindustrijske premazovalne naprave, ki so v stanju obratovati z velikimi brzinami in s tem nuditi praktičen vpogled v reologijo neke premazne mešanice pri podanih tehnoloških pogojih premazovanja. Stalen porast kakovostnih zahtev s strani tiskarn in predelovalcev premazanih papirjev in kartonov sili tako proizvajalca premazanih papirjev na eni strani kot proizvajalce vezil — bodisi naravnih ali sintetičnih — na drugi strani v to, da svoje recepture stalno razvijajo, da iščejo stalno nova sredstva, ki bodo njihov produkt izboljšala in tudi pocenila.

uporabiti večje količine vezil, ki pa zopet znižajo ekonomično prednost, ki jo hočemo doseči. Tu je treba iskati smiselne kompromise. Eden takšnih je vezilo na bazi akrilat-stirolnih mešanih polimerov. Ker podeli kazein kot vezilo premazanemu papirju določeno togost, bo šel brez dvoma bodoč razvoj v smeri, najti ustrezajoče sintetično vezilo, ki bo dalo papirju enake lastnosti. Poleg teh lastnosti pa mora izpolnjevati neko sintetično vezilo še vrsto drugih, ki jih ima kazein. Ta namreč ne učinkuje samo kot vezilo, ampak vpliva že v relativno nizki količini tudi na viskoznost premazne mešanice, poveča vodno retenzijo, stabilizira viskoznost premazne mešanice, če ta vsebuje satin belo ter aktivira učinek optičnih belilnih sredstev.

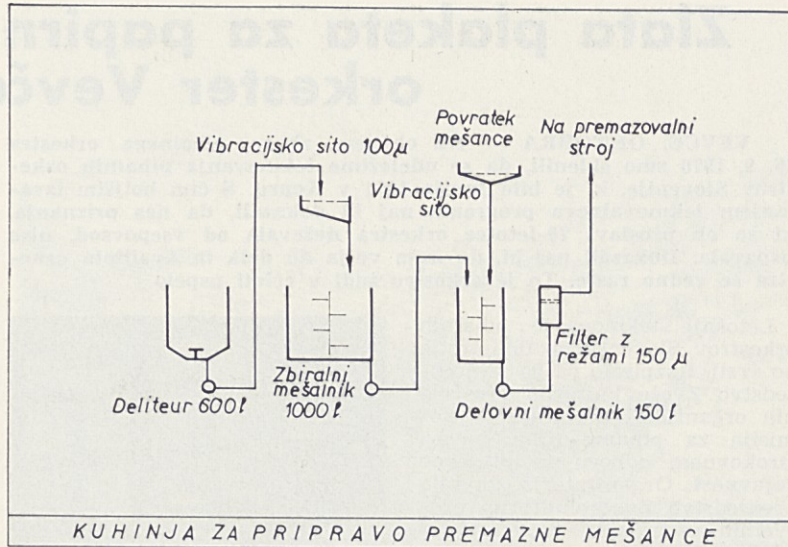
Nasprotno pa je pri strojno premazanih papirjih danes v Evropi zamenjava naravnih vezil s sintetičnimi že dosegla takšno stopnjo, da igrajo naravna vezila samo še vlogo pomožnih sredstev. Na trgu so sintetična vezila, ki izpolnjujejo osnovne zahteve glede uravnavanja viskozitete in vodne retenzije, pri čemer je dosežena kakovost premazanih

nja ustrezajočega sintetičnega vezila, ki bo kljub znižanju nanosa v stanju kompenzirati poslabšanje tiskarskih lastnosti papirja.

Pri LWC papirjih za ofsetni papir v zvitkih gre tendenca v smeri zniževanja vezil v premazni mešanici, pri čemer nudijo prav sintetična vezila znatne prednosti. Bodoč razvoj bo šel v smeri iskanja takšnega sintetičnega vezila, ki bo imel dovolj trd film in bo dovolj porozen, tako da bo pojav mehurjev kar najbolj omejen. Posebno vprašanje predstavlja opaciteta papirja, ki z zniževanjem gramske teže zelo upada. Uporaba samo sintetičnih vezil vpliva v večji meri na padec opacitete, kot če uporabljamo kombinacijo sintetičnih vezil z naravnimi. Vsekakor igrajo pri tem tudi uporabljeni pigmenti določeno vlogo, zaradi česar to vprašanje treba kompleksno reševati.

Vsi navedeni problemi veljajo v glavnem tudi za kartone. Vendar nastopa tu še dodaten specifičen problem: čim manjša izguba volumna pri istočasno visokem sijaju in gladkosti. Tako nam High gloss postopek prinaša, sicer pri relativno nizki izgubi volumna, dobro gladkost, vendar dosežen sijaj v večini primera ni zadovoljiv. Tu bo mogoč napredek samo v novem sintetičnem vezilu.

Sledeč navedenim tendencam v razvoju premazanih papirjev je BASF v Ludwigshafnu kot eden največjih proizvajalcev sintetičnih vezil v Evropi, povečal svoje raziskovalne polindustrijske zmogljivosti s postavitvijo poskusnega premazovalnega stroja delovne širine 80 cm in maksimalne delovne hitrosti 1000 m/min. Stroj je dobavila firma J. M. Voith, Heidenheim. Stroj sestoji iz odvijalnega aparata ter flying splice naprave za tekoče zlepljanje papirnega traku, premazoval-

KUHINJA ZA PRIPRAVO PREMAZNE MEŠANCE

Glede na konstrukcijo stroja je možno poljubno menjati sušilne pogoje in s tem raziskovati vplive na kakovost premaza.

Kot navedeno, je premazovalni aparat firme Voith, Heidenheim. Njegova konstrukcija je razvidna iz slike 2.

Premazna mešanica doteka po razdelilni cevi in skozi posebno oblikovano šobo na papir. Del mešanice jemlje papir s seboj, višek pa odteka v prekotok na vstopni strani papirja. Količino premazne mešanice, ki ostane na papirju, ko ta zapuša šobo, uravnamo posebno pred dozirno strgalo, nameščeno na prednji strani šobe. Papir teče nato prek premazovalnega strgala s fino nastavitvijo, ki uravnava količino nanosa. Z uravnavanjem pritiska in kota nateganja se uravnava količina nanosa, z uravnavanjem pritiska prek cele širine pa enakomernost nanosa. Shema strgala je razvidna iz slike 3.

S pomočjo tega strgala je možno nanašati na papir premaz v količini od 5–20 g/m².

Premazovalni stroj je daljnosežno avtomatiziran. Merjenje

ralni mešalnik, vsebine 1000 l, od tu pa v delovni zbiralnik vsebine 100 l, v katerega priteka tudi od premaznega stroja se vračajoča premazna mešanica. Za filtriranje premazne mešanice služi Rotaclean filter z režami 150 µi.

Slovesen začetek obratovanja stroja je bil dne 1. 10. t. l. ob prisotnosti 95 povablencev iz industrije papirja. Vsekakor nudi novi stroj široke možnosti aplikativnih raziskav, ki bodo služile tako proizvajalcu kot porabniku.

Piše: Božo Iglič

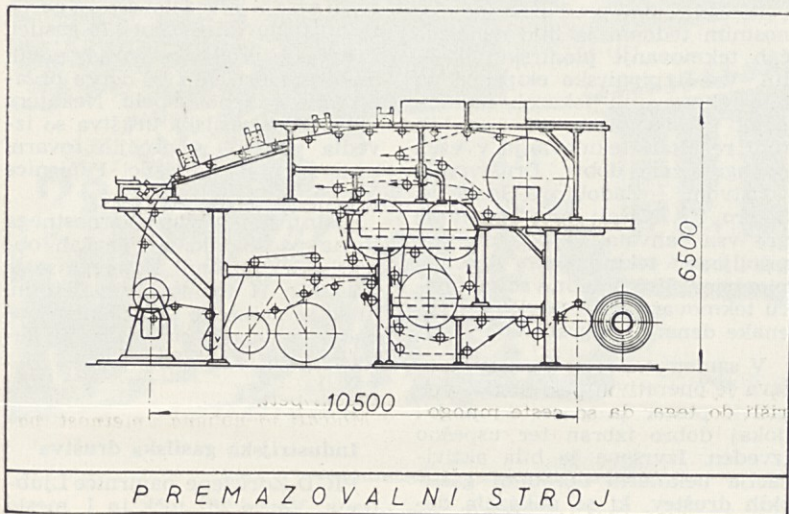
Simpoziji, tečaji, predavanja, razgovori, seminarji...

VEVČE, OKTOBRA — Vsak mesec beremo v zapiskih o sklepih enega ali drugega organa samoupravljanja, da se je ta ali oni vodilni ali strokovni sodelavec udeležil nekega seminarja, tečaja, simpozija itd. ali, da je bil na službenem potovanju bodisi zaradi urejevanja tehničnih, komercialnih ali upravnih poslov. O vsebini teh dejavnosti sliši le ozek krog ljudi, to je tistih, ki so neposredno prisotni pri poročanju in še nekaj tistih, ki preberejo kratek izvleček vsebine poročanja, oziroma sklep o tem. Nas pa je 900 na Vevčah, čez 700 na Količevem in nad 300 v Medvodah. Stanje pa je povsem verjetno povsod isto.

Vsako znanje ni ničesar vredno, dokler o njem in njegovih rezultatih ne vedo tudi drugi. Se le tedaj dobi znanje svojo vrednost, svoj smoter in cilj. Kaj velja tistega, ki se je vrnil s službenega potovanja ali izobraževalne akcije, če se usede za uro ali dve in na poljuden način prek glasila kolektiva posreduje snov, ki jo je sprejel, da bi povečal svoje obzorje, pa čeprav je bila vsebina strogo strokovna in funkcionalno usmerjena? Napačno je v sebi ohranjati vse novosti, ne glede na motiv, ki ovira udeležence, da bi obelodanil svoja doganjanja. Čeprav so taki članki in vrstice v našem časopisu honorirani, je to drugotnega pomena. Primarna je moralna dolžnost do dviganja strokovne ravni svojih sodelavcev iz iste stroke, ki se zanimajo za nove dosežke, četudi samo na nivoju svojih zmognosti in svojega znanja.

Pa ne samo to. Udeleženec neke izobraževalne akcije bi po vrnitvi v podjetje prav lahko prek izobraževalne službe podjetja organiziral kratko, morda enournno predavanje, združeno z razgovorom z udeleženci. To se je sicer že zgodilo, vendar so taki primeri zelo redki. Seveda je tudi tu nujno, da je predavanje, kot prej članek, razumljivo. Kaj pomaga, če je informacija aktualna, popolna, celovita, pravočasna in objektivna, če pa zaradi nerazumljivosti ne more sprožiti miselnega procesa pri tistih, ki jim je namenjena. Morda bi bilo prav, če bi o tem sprejel primeren sklep tudi IO podjetja.

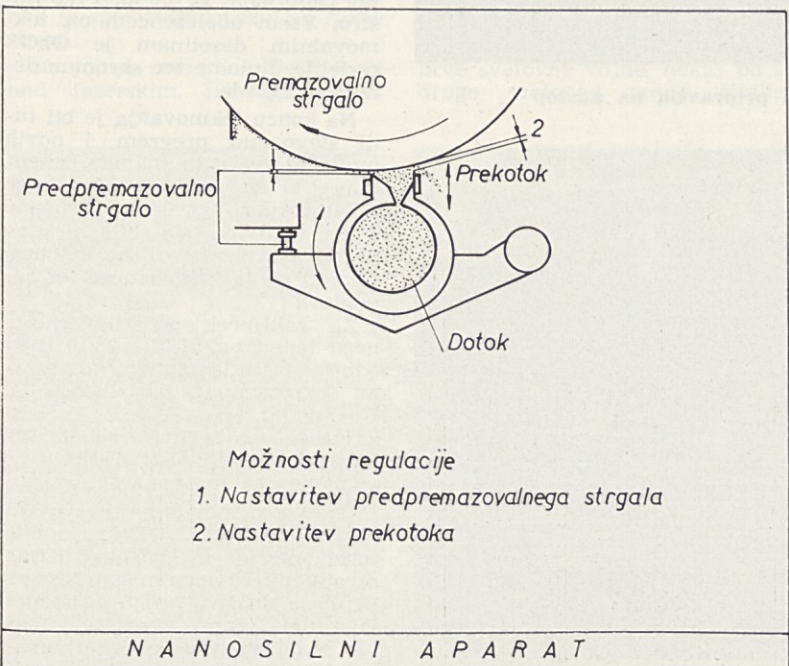
S. R.

Ako pregledamo kakovostne zahteve posameznih vrst premazanih papirjev, vidimo, da imajo pri tem sintetična vezila važno vlogo. Pri proizvodnji papirjev za umetniški tisk pomeni danes nadomestitev kazeina s sintetičnimi vezili znaten prihranek. Pri tem gre trend v smeri sintetičnih vezil z bolj trdim filmom. Če so na eni strani podane zelo široke možnosti, ki nam jih nudi polimerna kemija s svojo izredno široko paleto produktov, pa so na drugi strani podane zelo ozke meje za uporabnost vseh teh produktov, zlasti kar zadeva trdoto filma. Z rastočo trdoto namreč zelo hitro upada vezilna sposobnost, kar pomeni, da moramo

papirjev zadovoljiva in enakovredna, kot če bi uporabljali naravna vezilna sredstva. Za dosego določenih lastnosti pa je tudi pri teh papirjih še vedno potreben dodatek naravnih vezil.

Pri premazovanju t. i. LWC papirjev (papirji z lahkim premazom 8–10 g/m² in stran) je uporaba samo sintetičnih vezil že dolgo možna. Težava, ki se tu pojavlja, je predvsem v tem, kako kompenzirati čisto močno nihanje reoloških lastnosti pigmentov. Pri izdelavi LWC papirjev obstaja želja po zniževanju gramske teže, kar je danes otežkočeno, ker se z nižjim nanosom poslabšajo v znatni meri tudi tiskarske sposobnosti. Razvoj gre v smeri iska-

Možnosti regulacije

1. Nastavitev predpremazovalnega strgala
2. Nastavitev prekotoka

ne naprave s strgalom firme Voith ter sušilne naprave. Ta sestoji iz štirih sekcij: v prvi se papir suši s pomočjo infra rdečih žarkov, v drugi teče skozi sušilni kanal, kjer se suši z vročim zrakom temp. 350°C. V prvem delu tega sušilnega kanala je hitrost zraka 30 m/sek. Papir leži na klobučevini, s čimer se preprečuje različna migracija vezil. V tretji sekciji teče papir prek sušilnega valja, ki ga obdaja kapa za hitro izparevanje. Temperatura zraka je tu prav tako 350°C, hitrost pa 100 m/sek. Četrto sekcijo sestavljajo trije sušilni valji, obdani s sušilno klobučevino, kjer se papir prvenstveno klimatizira. Sledi navijalni aparat. Shematsko je stroj razviden s slike 1.

vlage se vrši s pomočjo infra rdečih žarkov, merjenje gramske teže pa z beta žarki, na principu razlike med v papirju absorbirano in reflektivno količino. Dejansko nanesena količina je registrirana kot razlika med gramsko težo nepremazanega in premazanega papirja. Elektronski računalnik odštevata istočasno izmerjene vrednosti za vlažnost papirja tako, da se registrira vedno nanos samo v absolutni suhi teži.

Kuhinja premaza je dokaj enostavna in je razvidna iz slike 4. Sestoji iz deliteurja, vsebine 600 l, zbiralnika vsebine 1000 l in delovnega zbiralnika, vsebine 100 l. Iz deliteurja prehaja premazna mešanica prek vibracijskega sita s sitom 100 µi. v zbi-

PREMAZOVALNA GLAVA

Delovanje

1. Uravnavanje pritiska strgala (zračnica)
2. Uravnavanje razdalje strgala od papirnega traku
3. Nastavitev kota strgala
4. Držalo strgala
5. Dvig strgala
6. Brušenje strgala (pod različnim kotom)

Zlata plaketa za papirniški pihalni orkester Vevče

VEVČE, OKTOBRA — Na obnem zboru pihalnega orkestra 26. 9. 1970 smo sklenili, da se udeležimo tekmovanja pihalnih orkestrrov Slovenije, ki je bilo junija 1971 v Kopru. S čim boljšim izvajanjem tekmovalnega programa naj bi dokazali, da nas priznanja, ki so ob proslavi 70-letnice orkestra deževala od vsepovsod, niso uspavala. Dokazali naj bi, da naša volja do dela in kvaliteta orkestra še vedno raste. To je orkestru tudi v celoti uspelo.

Letošnje tekmovanje pihalnih orkestrrov Slovenije je bilo tretje po vrsti. Razpisalo pa ga je predsedstvo Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije — komisija za pihalne orkestre pri strokovnem odboru za glasbeno dejavnost. Organizatorja sta bila predsedstvo Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije in Obalna turistična zveza Koper. Tekmovanje je bilo v treh sobotah in nedeljah v času od 5. do 27. junija 1971.

Namen tekmovanja je bil, kot je razloženo v razpisu:

- objektivna primerjava kvalitete tekmujočih pihalnih orkestrrov,
- poživitev dejavnosti pihalnih orkestrrov,
- izboljšanje programske in repertoarne politike,
- dvig strokovnega znanja in umetniške ravni,
- izmenjava izkušenj med dirigenti,
- nastop pihalnih orkestrrov pred širšo javnostjo.

Samo tekmovanje je bilo razdeljeno na tri težavnostne stopnje, kar je slehernemu pihalnemu orkestru omogočilo prosto izbiro njemu najprimernejše težavnostne stopnje. Naš orkester se je odločil, da bo nastopal v II. težavnostni stopnji. Čeprav so bili po končanem tekmovanju nekateri mnenja, da bi se lahko prijavili v I. težavnostno stopnjo, je bila odločitev dirigenta Franca Grebenskega in upravnega odbora s predsednikom Nacetom Zajcem povsem pravilna. V I. težavnostno stopnjo so se prijavili pravzaprav le številnejši orkestri. Skladbe za to težavnostno stopnjo namreč zahtevajo, da se godbeniki na posameznih pulnih menjavajo. To pa je pri našem orkestru, kjer mora vsak godbenik igrati vsako skladbo od začetka do konca, nemogoče.

Vsi tekmujoči pihalni orkestri v vseh treh težavnostnih stopnjah so morali na tekmovanju igrati:

1. poljubno krajšo skladbo za uigravanje (te skladbe žirija ni ocenjevala);
2. dve prosto izbrani skladbi iz seznama, ki ga je določila žirija za določeno težavnostno stopnjo, od katerih je morala biti ena obvezna skladba jugoslovanskega avtorja.

Našemu dirigentu je uspelo sestaviti zelo dobro kombinacijo treh skladb, ki so skupno prikazale vse odlike orkestra. Tako smo z razgibano koračnico J. Wichersa »Marš der Medici« navdušili sicer bolj hladno občinstvo. Prva skladba v konkurenci pa je bila I. Zajca »Graničarji«. Ze samo dejstvo, da je skladbo napisal I. Zajc, mnogo pove. Vsa njegova glasba temelji bolj ali manj na kontrastnem izmenjavanju včasih še kar herojskih odlomkov in nežnih, lirčnih melodij. Ta dva elementa pa vsebuje tudi skladba »Graničarji«. Orkester je moral zelo pazljivo slediti dirigentovi palici, kajti ob hitrem menjavanju tempa in dinamike se kaj lahko zruši celoten razvoj skladbe. Za konec smo zaigrali še Barosso-Schefferja: »Brazil«. Z okrepljeno ritmično sekcijo smo uspeli dati skladbi tisto razgibanost in ritem, ki je tako značilen za vso južnoameriško glasbo. Nad skladbo so bili še posebno navdušeni mlajši poslušalci.

Žirija, ki je bila sestavljena iz priznanih glasbenikov, je tekmujoče orkestre ocenjevala po večjih mednarodnih normah:

1. intonacija
2. zvok
3. skupna igra
4. tehnika
5. niansiranje (dinamika in fraziranje).

Vsakega od teh elementov je žirija ocenjevala posebej s točka-

Trobila z večernega promenadnega koncerta pred restavracijo na Vevčah

mi od 1 do 10. Sam sistem točkovanja pa je bil naslednji:

- a) Pihalni orkestri, ki so v I., II. ali III. težavnostni stopnji od 600 možnih dosegli najmanj 450 točk, so prejeli zlato plaketo z diplomom.

Novosti iz strokovne knjižnice — Vevče

Spasić, Nikoletić: Kontrola kvaliteta. Beograd, Privredni pregled 1970. Sg.: PE-00342

France Bučar: Vprašanja sodobne organizacije. Ljubljana, Uradni list SRS 1971. Sg.: PE-00343

Taboršak: Studij rada. Zagreb, Tehnička knjiga 1970. Sg.: PE-00344

Timms, Pohlen: The production function in business. Homewood, Richard D. Irwin Inc. 1970. Sg.: PE-00345

Efikasnost za kvalitet, VI. Sovetivnanje za kvalitet na proizvodstvu vo Jugoslaviji. Knjiga I/II. Ohrid 1971. Sg.: PE-00346

Pavišić: Oftalmologija. Beograd, Medicinska knjiga 1971. Me-00060

Navrockij: Higiena truda. Moskva, Izd. Medicina 1967. Sg.: ME-00061

Parhomenko, Zolcmihina: Higiena truda pri rabote s radiem. Moskva, Medgiz. 1960. Sg.: ME-00062

Jeriha: Parni kotli. Ljubljana, Zveza energetikov Slovenije 1971. Sg.: 00098-EN-00101

Elektronski računalniki. Ed. by F. Spiller-Muys. Ljubljana, EZS 1971. Sg.: EN-00102

Rečnik tehničkih izraza. I/II. Beograd, Tehnička knjiga 1971. Sg.: SL-00143/1,2

Anton Grad: Francosko-slovenski in slovensko-francoski slovar. Ljubljana, Cankarjeva založba 1969. Sg.: SL-00144

Anton Grad: Italijansko-slovenski in slovensko-italijanski slovar. Ljubljana, Cankarjeva založba 1969. Sg.: SL-00145

Komac-Skerlj: Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar. Ljubljana, Cankarjeva založba 1969. Sg.: SL-00146

Polygraph Jahrbuch 1970-1971. Frankfurt/M., Polygraph Verlag 1970. Sg.: TS-00013

E. Mutter: Farbphotographie. Wien, Springer Verlag 1967. Sg.: RA-00066

Photo-Graphis 71. International Annual of Advertising Photography. Zürich, The Graphis Press 1971. Sg.: RA-00067

M. Brezinščak: Merjenje i računanje u tehnici i znanosti. Priloga: Prirodne konstante i dvostrani odnosi među jedinicama. Zagreb, Tehnička knjiga 1971. Sg.: PR-00091

Continuous pulping processes. By Sven Rydholm. Tappi STAO Ser. No. 7. New York, Tappi 1970. Sg.: CP-00230

G. L. Booth: Coating equipment and processes. New York, Lockwood Publ. Co., Inc. 1970. Sg.: CP-00231

b) Orkestri, ki so bili ocenjeni z najmanj 390 točkami, so prejeli srebrno plaketo z diplomom.

c) Za bronasto plaketo in diplomom pa je bilo potrebnih najmanj 316 točk.

Naš orkester si je priigral 499 in 1/2 točke, kar je bilo več kot dovolj za zlato plaketo. Izpolnile so se naše skrite želje in želje vseh prijateljev našega orkestra. Naš uspeh pa je še toliko večji, ker smo od vseh pihalnih orkestrrov, ki so nastopili v II. težavnostni stopnji, dobili daleč največ točk.

Celotno tekmovanje je lepo uspelo, čeprav je v samih propozicijah tekmovanja še nekaj spornih točk, oziroma pomanjkljivosti. Tako so nekatere godbe povabile v svoje vrste posebej za tekmovanje več profesionalnih glasbenikov. Te pa se seveda ne more ocenjevati po enakih kriterijih, kot čisto amaterske orkestre. Mednje spada tudi naš, zato bomo skušali vplivati na žirijo naslednjega tekmovanja, da pravilnik točkovanja ustrezno spremeni.

Sedaj, ko sta zlata plaketa in diploma dobili svoje mesto v vitrini našega orkestra poleg drugih priznanj, pa še pogledjmo, kaj nas čaka v prihodnje.

Ze v septembru smo lahko dokazali, da je priznanje prišlo v prave roke. V Metliki smo izvajali skupno z orkestroma Metlike in Trebenj promenadni koncert in s tem zelo popestrili tamkajšnje partizansko slavlje. Med lanskoletnim srečanjem teh treh pihalnih orkestrrov je bilo namreč dogovorjeno, da naj bi bilo srečanje vsako leto v drugem kraju. Tako je letošnje srečanje organizirala godba iz Metlike.

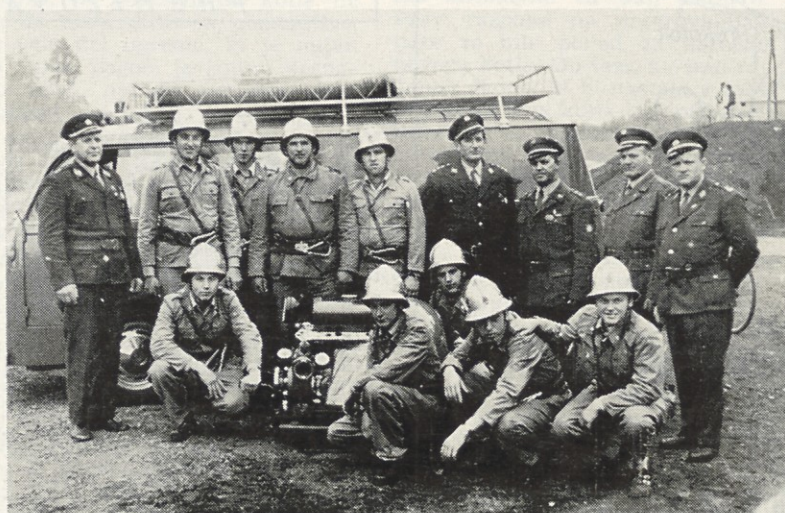
Naj na koncu dodam še nekaj besed o našem gostovanju pri naših prijateljih iz Avstrije. Orkester Gratkornske papirnice je bil čudovit gostitelj in čas, ko smo bili skupaj, je bil veliko prekratek.

Zeleti bi, da bi vsaj del tistega navdušenja, ki so ga pokazali ljudje v Avstriji med našo glasbo, pokazali prebivalci naših domačih krajev, iz katerih naš orkester tudi izhaja.

Drago Kasagič

PGD Slape (III. mesto) se pripravlja na nastop

Ekipa iz Zg. Kašlja je zasedla II. mesto. Na sliki: člani in vodstvo po uspešno opravljeni vaji

Člani gasilskih in ribiških društev Vevč in okolice po tradicionalni nogometni tekmi. Tokrat je bil rezultat neodločen 2 : 2

Tudi vevški gasilci so prispevali svoj delež ob tednu požarnega varstva

VEVČE, OKTOBRA — Vsakoletni požarnovarnostni teden v SRS je za nami. Letošnji teden požarnega varstva je bil za gasilce občine Ljubljana Moste-Polje ter za naše gasilce izredno naporen, vendar pa zelo uspešen.

Ze teden dni pred požarnovarnostnim tednom je bilo na Vevčah tekmovanje pionirskih desetlin. Vse 4 pionirske ekipe so na tem tekmovanju pokazale izreden polet in disciplino, zato so bili tudi rezultati tekmovanja v vseh panogah zelo dobri. Društvenim vodstvom Zadobrova-Sneberje, Sostro, Zg. Kašelj ter Slape-Polje gre vsa zahvala za odlično pripravljene tekmovalne desetine pionirjev. Vse desetine so ob koncu tekmovanja prejele diplome in enake denarne nagrade.

V samem tednu požarnega varstva je operativni štab ObGZ pripravil pester program, ki je bil dokaj dobro izbran ter uspešno izveden. Izvršena je bila aktivizacija nekaterih obrobnihih gasilskih društev, ki so pokazala dobro pripravljenost, če bi prišlo nenadoma do katastrofalnih, elementarnih nesreč in večjih požarov. Po vseh naseljih je bilo

razdeljenega mnogo propagandnega gradiva, ki je in bo občanom služilo za boljše razumevanje ob eventualnih elementarnih neizgadah in vseh vrstah požarov.

21. septembra 1971 je bila izvršena velika mokra vaja v Zadvoru. Na vaji je sodelovalo 15 gasilskih društev z več kot 170 gasilci.

Vaja je predvsem zaradi novih motornih brizgaln in dobre organizacije odlično uspela. Nekatera tovarniška gasilska društva so izvedla vaje na področjih tovarn, med njimi tudi gasilci Papirnice Vevče.

Zadnji dan požarnovarnostnega tedna pa je bilo na Vevčah občinsko tekmovanje, katerega se je udeležilo 11 tekmovalnih desetlin, ki so se pomerile v tridelnem napadu, polaganju cevovoda ter deseterboju oz. štafeti.

Rezultati:

Industrijska gasilska društva

PIGD Združene papirnice Ljubljana, Vevče 767 točk in I. mesto
PIGD Teol Ljubljana, 759 točk in II. mesto

PIGD Saturnus Ljubljana, 742 točk in III. mesto

PIGD Kolinska tovarna Ljubljana, 725 točk in IV. mesto

PIGD Izolirka Ljubljana, 664 točk in V. mesto

Poklicna gasilska enota Javnih skladišč 660 točk in VI. mesto

Prostovoljna gasilska društva

PGD Sostro 773 točk in I. mesto

PGD Zg. Kašelj 749,5 točke in II. mesto

PGD Slape-Polje 731 točk in III. mesto

PGD Zadobrova-Sneberje 641,5 točke in IV. mesto

PGD Bizovik 460 točk in V. mesto

Največ znanja so prav gotovo pokazala PGD Združenih papirnic Ljubljana, Vevče ter PGD Sostro. Vsem udeležencem oz. tekmovalnim desetinam je ObGZ podelila diplome ter skromne denarne nagrade.

Na koncu tekmovanja je bil tudi slavnostni prevzem 4 novih motornih brizgaln znamke Rosenbauer, ki jih je ObGZ nabavila za prostovoljna gasilska društva. Prav tako pa sta bila uradno prevzeta 2 nova gasilska avtomobila, ki sta last Šmartnega ter Lipoglav.

Za zaključek požarnovarnostnega tedna pa je bila 2. 10. 1971 odigrana tradicionalna nogometna tekma med ribiči in gasilci. Ker je bil rezultat 2 : 2, bo odigrana še ena tekma v soboto, 16. 10. 1971. Zmagovalcu srečanja pa je namenjen lep pokal.

Dejavnost številnih tovarniških in prostovoljnih gasilcev je bila torej pestra in bogata. Kljub skromnim finančnim sredstvom, ki jih ta društva imajo na razpolago, delo poteka skozi celo leto, kar se odraža v uspehih te humane organizacije na vseh področjih.

V. J.

Vevški planinci smo veseli ljudje

VEVČE, OKTOBER — Spet se je leto obrnilo od mojega zadnjega pisanja o planinarjenju. Najprej zima, čas lepih zimskih izletov in užitkov, posebno še za smučarje, ki so tudi v okviru našega društva pridno odhajali na bele poljane. Potem je prišla pomlad, bele poljane so ozelenele, sonce je prijetno gredo, gore so postale bolj dostopne in še bolj vabljive. Spomladi smo začeli ubirati naše poti po hribovih in dolinah, občudovali prve zvončke in trobentice, pozneje smo v hudi poletni vročini v gozdu obirali rdeče jagode in borovnice, v jeseni pa brodili po visokih travah, spotoma obirali lešnike, zrlili na ajdo ob poti in drevje, ki se je šibilo pod težo sadov. Takole smo planinarili v letošnjem letu:

16. maja je društvo priredilo prvi izlet. 31 se nas je odpravilo na Kum, z vlakom do Trbovelj, od tam pa peš naprej. Vreme je bilo lepo, pot prijetna, nekateri so šli do vrha po cesti, drugi po gozdu. Na vrhu smo preživeli nekaj lepih uric na toplem soncu, proti večeru pa nas je vlak odpeljal iz Hrastnika domov.

Na sončni Mirni gori

Naslednji izlet je bil 6. junija na Trdinov vrh v Gorjancih. Do Gorjancev smo se peljali z avtobusom, potem pa smo šli peš do Gospodične in na Trdinov vrh. Tokrat je bilo udeležencev 41. Vreme je bilo lepo, le enkrat je padlo nekaj kapljic dežja. Z Gospodične smo imeli prelep razgled daleč po Dolenjski. Edinstvena je bila tokrat vožnja z našim starim tovarniškim avtobusom. Na vsakem malo višjem klančku se je ustavil, potem smo se zapeljali malo nazaj pa spet naprej, do prvega naslednjega klančka. Ves trud našega izkušenega šoferja je bil zaman. S težavo nas je pripeljal do Novega mesta, tam pa nam je na srečo redni avtobus ustavil kar sredi ceste, tako da smo bili hitro doma. Avtobus so naslednji dan v Novem mestu popravili in potem nas je spet zvesto vozil na razne strani.

20. junija smo šli k Češki koči nad Jezerskim. Šlo nas je 26,

Vreme je bilo spet lepo, naši naraščajniki so uživali pri kepanju, ostali pa na toplem soncu. Nazaj grede smo šli še k Planšarskemu jezeru.

17. in 18. julija je bil izlet na Peco — udeležba 12 članov. Vožnja je bila precej dolga, potem pa še hoja. Vrh Pece je visok. Z nami je junaško prisopihal na vrh tudi naš šofer Jernej, ki sicer ne planinari pre pogosto. Ob povratku z vrha smo komaj še ušli dežju, skrbelo nas je, kako bo naslednji dan. Drugo jutro je spet sijalo sonce, navsezgodaj smo šli na pot proti Topli, vsenaokrog je cvetel rododendron. Koliko je bilo ob poti borovnic, posebno pa še rdečih jagod, je težko povedati. Ob devetih dopoldne smo že počivali na visokogorski kmetiji, kjer smo si privoščili kislega mleka do siteda. Gorski svet na Korškem je zelo lep, videli smo toliko lepega, da tega opisati sploh ni mogoče. Proti večeru smo se iz Solčave odpeljali domov.

Naslednji izlet je bil 7. in 8. avgusta na Grintovec. Izleta se je udeležilo 9 članov. Počitnice so bile, dopusti, pa še huda vročina,

trpljenja mnogih neznanih ljudi je bilo treba, da so tako visoko v hribovih zgradili vse te reči, zato da so se potem lahko med seboj pobijali. Vsa pot je velik spomin na te čase. Posebno vrh Krna je posut z ostanki nekdanjega vojskovanja, gora je vseprek prekopena z rovi, če bi se spustili vanje, bi našli še marsikaj.

Medtem ko se je del planincev vzel na vrh, smo ostali uživali ob Krnskem jezeru. Voda je bila zagotovo bolj topla kot Sava pri nas doma, tako da ni nič čudno, če so se nekateri okopali v njem. Naši najmlajši so uživali ob ribolovu posebne vrste. V Krnskem jezeru žive ribice, ki zrastejo do 10 cm dolžine in takih drugje ni najti. V jezeru jih je zelo veliko. Čim si vtaknil rogo v vodo, je bilo takoj okrog nje na desetine teh ribic. Fantje so jih lovili v škatle in polivinilaste vrečke, potem pa so jih spet spuščali nazaj. Ostali pa smo se sončili na jezerskem bregu. Od jezera smo krenili potem navzdol proti Lepeni, po strmi in ne preveč prijetni poti. Spotoma smo videli ostanke žitnice, katero so imeli še pred vojno tam napeljavali Italijani. V Lepeni smo prespali, naslednji dan smo odšli do vasi Soče, odkoder smo se skozi Trento, mimo izvira Soče, prek Vršiča odpeljali domov. Bil je lep izlet, čudovito vreme, veliko lepih doživetij.

12. septembra nas je 28 odšlo na izlet na Nanos. Do Razdrtega smo se peljali z avtobusom, od tam pa po daljši poti na vrh.

Pot ni težka, kraški svet pa je spet čisto nekaj posebnega. Proti vrhu raste veliko encijana, iz njegovih korenin delajo zdravilno pijačo zoper želodčne težave. Na vrhu so se na lepem začele vleči meglice, iz njih pa je začel padati droben dež. Upali smo, da bo prenehalo deževati, ko smo videli, da ne bo, smo jo kar v dežju mahčili v dolino. V načrtu smo imeli, da se bomo vračali v drugi smeri, proti Predjamskemu gradu, v dežju pa smo se vrnili po isti poti v Razdrto. Tja smo prišli vsi mokri kot miši. Imeli smo sicer vetrovke in bunde, pelerine pa ni imel nihče in tako smo bili po nogah do kože premočeni. Preveč

Naši naraščajniki pri Češki koči

smo se zanašali na jutranjo radijsko vremensko napoved, da bo samo delno oblačno in tudi to nas je zmotilo, da gre za kratek izlet, zato nismo vzeli s seboj potrebne opreme. Premraženi in mokri smo komaj čakali, da bomo doma.

Na zadnji izlet smo odšli 26. septembra na Mirno goro v Beli krajini. Peljali smo se do Komarne vasi, od tam pa peš naprej. Šli smo mimo hiše, kjer je bila med vojno uprava partizanskih bolnišnic in tudi sicer smo videli na tej poti mnogo spominskih krajev iz naše narodnoosvobodilne borbe. Hodili smo po prelepi jesenski pokrajini ob robovih Kočevskega Roga. Naleteli smo na sledove divjadi, tam okrog je še mnogo jelenov pa tudi medvedov in divjih prašičev. K sreči nam ni prišel nihče na pot. Ti kraji so res pravi raj za lovce. Videli smo

Počitek ob Krnskem jezeru

lovske opazovalnice visoko v drevju, nekje gradijo nov lovski dom. Tam smo naleteli tudi na udomaćenega jelena, starega 15 mesecev, vendar ne dosti manjšega od krave. Na vsak način je hotel z nami, tudi trkal bi se rad, imel je več kot 30 cm dolge rogove, zato se ni bilo šaliti z njim. Kar lepo smo morali počakati ob poti, da ga je gospodinja s težavo spravila nazaj, sicer bi nam verjetno sledil do Mirne gore. Še na Vevče bi ga najbrž lahko pripel-

šibile pod težo sadov. Prelepa je Bela krajina s svojimi hribi in griči, z belimi brezami, zelenimi vinogradi, s sadovnjaki: morda še lepša prav v tej sončni jeseni, bogati sadov. Prek Metlike in Novega mesta smo se zvečer vrnili domov.

To so bili naši letošnji izleti, organizirani v okviru Planinskega društva. Vendar to še zdaleč niso bili vsi. Mnogo članov našega društva je odhajalo v gore v manjših grupah, s prijatelji in sodelavci, kakor je bilo pač komu bolj všeč. Lahko rečemo, da je mnogo Vevčanov v letošnjem letu hodilo po gorah in to je prav gotovo razveseljivo.

Naj na koncu še omenim, da se je v naših razgovorih rodila tudi misel, naj bi vevški planinci imeli svojo pesem. Pogovarjali smo se o tem in zdaj je tu predlog za tako pesmico.

Planinci smo vevški veseli ljudje,
tja gor med planine nas vleče srce,
čez teden za delo, za dom vsak
skrbi
v nedeljo v planine hiti.

Brž ruzak na rame in pot pod
noge,
kar hitro za nami so ceste prašne,
ko najdemo spet se v naročju
gora,
srce nam veselo igra.

V dolenjsko gričevje, v gorenjske
gore
pa v štajerske hribe, v primorske
vrhe,
po širni deželi na mnoge strani,
nas vodijo naše poti.

Če čevljev te žuli in ruzak teži,
če sapa nagaja in znoj se cedi,
to nič ni v primeri z lepoto gore,
čim višje, tem lepše je vse!

Tu rožice gledaš, tam b' stre vode,
v razgledih uživaš vrh strme gore,
ko daleč pod nami doline leže,
veselo je vsako srce.

In v kočah zvečer si krepimo moči,
si pesmi pojemo, čas hitro beži,
a zjutraj zarana že sredi poti,
nas jutranja zarja dobi.

Planinci smo vevški veseli ljudje,
v planine zdaj gremo in šli bomo
še,
al'mladi, al'stari, vse vleče v gore,
planinam smo dali srce!

I. P.

Ostanki kasarn na poti proti Krnu

Stane Laznik sprejema pokal za I. mesto papirnice v šahu od predsednika ObSS Domžale

Tine Žabnikar zmaguje v spretnostni nalogi sestavljanja mlinčkov

Po delu šport in razvedrilo

KOLIČEVO, SEPTEMBRA — S prireditvijo »Po delu šport in razvedrilo«, ki je bila v torek, 21. septembra v nabito polni domžalski hali, smo zaključili letošnje občinske sindikalne športne igre. V uradnem delu prireditve so bila podeljena priznanja najboljšim posameznikom in ekipam.

Naši športniki so se dobro odrezali — kar precejkrat so morali na oder po pokale in diplome. Tako kegljači za 1. mesto v borbenih igrah, v disciplinah 6-krat 100 lučajev, ter Jože Poljanšek in Vide Vavpetič za I. oziroma II. mesto med posamezniki; namiznoteniški igralci za ekipno prvo mesto ter vsa prva tri mesta med posamezniki (Stražar, Vavpetič V., Skok); Stane Laznik kot kapetan »večno« prve šahovske ekipe; odbojkarji za drugo mesto; smučarji za tretje mesto v veleslalomu — ekipno. Seveda pa nam največ pomeni prehodni pokal za doseženo prvo mesto v skupnem tekmovanju.

V zabavnem delu programa pa so nas navdušili Marjana Deržaj, Majda Renko, Damir Koren, Sonja Gaberšček, ansambel Francija Puharja, najbolj pa je vžgal mladi zmagovalac slovenske popevke Oto Pestner, ki ga navdušeno občinstvo kar ni spustilo z odra. Posamezne točke je povezoval simpatični in iznajdljivi Marjan Kralj. V program je bil vpleten tudi quiz, v katerem so sodelovali predstavniki devetih podjetij naše občine v spretnosti in znanju. Ob nekaterih točkah smo se iz srca nasmejali. Zadovoljni gledalci smo se pozno v noč razšli z željo, da bi se take prireditve še ponavljale.

W

Oto Pestner znova navdušil

Srečanje upokojencev papirnice Količevo

Naša najstarejša upokojenca še vedno čila in zdrava v družbi kolegov

Se na mnoga leta!

Zakonca Orehek v veselem razpoloženju...

KOLIČEVO, OKTOBRA — Kot že vrsto let, je tudi letos sindikalna organizacija pripravila srečanje upokojencev. Mesto srečanja je bilo izbrano v Trebiji v Poljanski dolini.

Po obvozu dveh avtobusov podjetja Transturist iz Škofje Loke po bližnjih avtobusnih postajah, kjer so bila zbirališča, se je na zbornem mestu zbralo čez devetdeset upokojencev. Spet so se pozdravili upokojeni delavci, spet so obudili spomine, ko so se pri delu srečavali vsak dan, spomine na trdo delo, ki se je pričelo za večino že v dobi, ko so krojili usodo delavcev še kapitalisti — lastniki tovarn.

Dvigala se je jutranja megla, ko sta se avtobusa bližala Škofji Loki po cesti skozi Reteče. Cela skupina se je odpravila prek značilnega Mestnega trga z gotskimi in baročnimi portali na Loški grad. Grad je bil 800 let sedež freisinskih škofov in je sedaj v njem muzej, v katerem so si z zanimanjem ogledali oddelke o naravi, o loškem gospodarstvu in gradovih, o obrti in cehih, o ljudski umetnosti in rezbarstvu, o slikarjih in kulturnih delavcih, o ljudski revoluciji iz časa narodnoosvobodilnega boja. Zanimiv je bil tudi obisk nad 300 let stare kmečke hiše v bližini gradu, z vso staro notranjo opremo, čebelnjakom, vodnjakom in kozolcem. Ta hiša je bila prestavljena sem in je sedaj muzejski objekt. V hiši so bili upokojeni sprejeti in kot gostje postreženi s kosom kruha in gorenjsko »zaseko« ter šilcem domačega žganja.

Po približno dvajsetih kilometrih vožnje skozi Poljane in Gorenjo vas, po asfaltirani sicer pa precej ovinkasti cesti je skupina prispela v Trebijo, v Dom pod planino, kjer je bil potem drugi del oziroma zaključek tega družabnega srečanja. Tov. direktor Ivo Sonc je v imenu kolektiva in vseh organizacij pozdravil vse udeležence srečanja, v nekaj besedah povedal o sedanjem delu in o bodočih načrtih v podjetju.

Ob pogovorih, pomenkih, obujanju spominov, ob poskočnih zvokih harmonike in seveda ob plesu polk in valčkov je hitro mineval čas.

Med udeleženci srečanja so bili upokojeni od letos pa tudi nekateri, ki so že tudi čez dvajset let v pokoju. Bilo je nekaj osemdesetletnikov, ki se še prav krepko držijo.

V večernih urah je bil potem povratek, vreme se je sicer pokvarilo, srečanje upokojencev pa se je vseeno končalo v zadovoljstvo vseh, povablencev in organizatorjev.

Tone Smole

POVEZANI MAGIČNI KVADRATI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2					11				
3									
4					12				
5					13				
6	11		12	13	14	15		16	17
7					15				
8									
9					16				
10					17				

VODORAVNO IN NAVPIČNO:

1. naša dežela, 2. naznaniilo, anon-sa, inserat, 3. naziv slovenske tovarne papirja, ki je zelo znana po svojih izdelkih »Paloma«, 4. žensko ime (junakinja Carskega sla), 5. vojak domačinov v Vzhodni Afriki, 6. drsnik, tokovni odjemalnik, 7. vrsta raka, 8. človek, ki je — največkrat proti svoji volji — razrešen službe ali funkcije, 9. del roke, včasih tudi dolžinska mera, 10. vrsta dolgorepe papige

z močnim kljunom, 11. elektronska naprava za daljinsko odkrivanje in ugotavljanje oddaljenosti predmetov, 12. kum, pokrovitelj, dobrotnik, 13. žensko ime (Schwarzkoblerica iz Visoške kronike), 14. fevdalni zemljiški gospod v Rusiji, 15. dramsko delo s petjem in glasbo, spevoigra, 16. prizorišče, bojišče, torišče, prostor v cirkusu, 17. samec domače per-nate živali.

Hokej na ledu v sezoni 1971/72

VEVČE, OKTOBRA — Vevški hokejisti — igralci »SLAVIJE«, so letošnjo sezono pričeli že zelo zgodaj. Letne kondicijske priprave so se pričele že 7. julija in so trajale do 4. septembra. Treningi so bili trikrat tedensko pod strokovnim vodstvom lanskega trenerja Ceneta Valentarja z Jesenic, s katerim je bila podaljšana pogodba o delu tudi za letošnjo tekmovalno sezono.

Priprave na ledu so stekle 6. septembra in bodo trajale vse do letošnjega državnega prvenstva, ki se bo pričelo 6. novembra.

Ligaško in mladinsko moštvo bosta tudi letošnjo sezono odigrala vse prijateljske in prvenstvene tekme v Hali Tivoli Ljubljana. Drsalnice v Zalogu pa bo zanesljivo dokončno usposobljeno prihodnje leto. Sredstva za dokončno izgradnjo so že skoraj zagotovljena.

Novi upravni odbor in komisije, ki so bile izvoljene 24. junija 1971 na rednem letnem obnem zboru, sestavljajo:

Janez PRESL — predsednik kluba

Janez GRÜNFELD — podpredsednik

Janko VIDIC — tehnični sekretar

Ivo BOSTIČ — blagajnik

Ivo DOMJAN — predsednik tehnične komisije

Justin AVSEC — predsednik finančne komisije

Jože MARTINI — predsednik propagandne komisije

Andrej NOVAK — predsednik disciplinskega razsodišča

Stane ROBIDA — predsednik nadzornega odbora

Jože BEZLAJ — predsednik in trener mladinskega moštva.

Vsem tem izvoljenim osebam pomaga še 16 ljudi, ki so izvoljeni v posamezne komisije novega vodstva HK Slavije.

Ligaško moštvo, ki ima za seboj že mesec dni priprav na ledu, je dokaj dobro pripravljeno, zato UO računa, da bo le resno in načrtno delo zagotovilo uspehe v tekmovalnih državnih prvenstvih in prvenstvu SRS za mladince.

LIGAŠKO MOŠTVO BO NASLEDNJI SESTAVI:

Vratarji — Franci Lomovšek, Domine Lomovšek in Tone Zadnikar.

Branilci — Gregor Repina, Janez Gruđen, Leopold Grosman, Niko Drečnik, Uroš Bergman, Branko Smolej.

Napadalci — Stane Kvartuh, Zvone Erjavc, Matija Modic, An-

drej Bricelj, Franci Kvartuh, Stane Ulčar, Milan Boškovič, Marko Habič, Zoran Kos, Marjan Komar, Darko Lavrič in Franci Gros.

Konec oktobra pa se bo vrnil iz JLA Franci Lešnjak, eden naših boljših igralcev.

Trener Valentar ima torej na razpolago 23 igralcev za člansko moštvo, tov. Bezla pa ima na razpolago nad 30 mladincev.

Razpored prvega dela državnega prvenstva zvezne A lige pa je za Slavijo naslednji:

I. kolo 6. 11. 1971 MEDVEŠČAK : SLAVIJA v Zagrebu

II. kolo 13. 11. 1971 SLAVIJA : OLIMPIA v Ljubljani

III. kolo 21. 11. 1971 JESENICE : SLAVIJA na Jesenicah

IV. kolo 27. 11. 1971 SLAVIJA : PARTIZAN-Bgd v Ljubljani

V. kolo 4. 12. 1971 KRANJSKA GORA : SLAVIJA na Jesenicah

VI. kolo 11. 12. 1971 SLAVIJA : MEDVEŠČAK v Ljubljani

VII. kolo 18. 12. 1971 OLIMPIA : SLAVIJA v Ljubljani

VIII. kolo 25. 12. 1971 SLAVIJA : JESENICE v Ljubljani

IX. kolo 5. 1. 1972 PARTIZAN : SLAVIJA v Beogradu

X. kolo 8. 1. 1972 SLAVIJA : KRANJSKA GORA v Ljubljani

Drugi del državnega prvenstva za plasma od 1. do 4. mesta in kvalifikacije pa se bodo pričele 22. 1. 1972, prvenstvo pa bo zaključeno 26. 2. 1972.

Prvenstvo je v sezoni 1971/72 nekoliko skraćeno, predvsem zaradi priprav državne reprezentance, ki odhaja 27. 1. 1972 na olimpijske igre v SAPPORO in svetovnega prvenstva »B« skupine, ki bo v času od 21. 3. do 4. 4. 1972 v glavnem mestu Romunije — Bukarešti.

Poleg tega se bo ligaško moštvo udeležilo še tekmovalja za jugoslovanski pokal in se udeležilo dveh večjih turnirjev v Avstriji in Italiji.

Pred prvenstvom pa bo ligaško moštvo odigralo še 7 prijateljskih tekem v glavnem z avstrijskimi in domačimi moštvi.

Člani kolektiva »Papirnice Vevče« bodo tudi letos imeli določeno popust pri nabavi vstopnic za vse prvenstvene tekme. Objava o popustu pri vstopnicah bo objavljena pravočasno.

Ljubitelji hokejskega športa obveščamo, da bosta tekmi z Jesenicami 21. 11. 1971 in Kranjsko goro 4. 12. 1971 po vsej verjetnosti v Ljubljani, ker bo drsalnice na Jesenicah zaradi gradnje strehe odprto predvidoma šele 15. 12. 1971.

Ob koncu pa vas vabimo, da se v čim večjem številu udeležujete vseh tekem in nas bodrite, tako kot preteklo tekmovalno sezono.

J. Vidic

Š A H

10. jubilejni šahovski turnir »Hering-Zupančič« v Domžalah

KOLIČEVO, OKTOBRA — V času od 25. septembra do 10. oktobra je potekal v Domžalah 10. jubilejni spominski šahovski turnir Hering-Zupančič. Za vse šahiste Domžal in okolice je bil to velik dogodek. Tistim, ki so sodelovali, je pomenil preizkus moči z ostalimi nasprotniki, gledalcem pa užitek ob spremljanju številnih lepih in zagriženih borb.

Na turnirju so sodelovali trije igralci iz našega kolektiva: Vavpetič, Ivo Sonc in Lado Koncilja. Moramo reči, da so nas kar uspešno zastopali. V skupini A je Vavpetič delil III.—IV. mesto, v skupini B pa sta bila Sonc in Koncilja na III. oziroma V.—VI. mestu.

Končni vrstni red v skupini A, kjer so igrali mojstri, mojstrski

kamniške in domžalske občine. Po neusmiljenih bojih so si na koncu razdelili mesta takole:

- 1.—2. Jagodic in P. Zupančič 9 točk
3. Sonc 7 točk
4. Limbek 6,5 točk
- 5.—6. Ocepek ml. in Koncilja 6 točk
- 7.—9. Žitko, Pogačar in Narad 5 točk
10. Vidic 3,5 točk
11. Ritonja 3 točke
12. Ocepek st. 0,5 točke.

Po mnenju vseh udeležencev je turnir odlično uspel, za kar gre vse priznanje organizatorjem Ivo Soncu, S. Lazniku, L. Miliću in V. Vavpetiču.

Veterana pri nepopustljivem boju

Obisk koč na Veliki planini in bodoča smučarska sezona

VEVČE, OKTOBRA — V letni sezoni od 1. maja do 30. septembra 1971 je v planinski koči na Veliki planini letovalo naslednje število oseb in je bilo nočitev:

	Oseb	Nočitev
maj	10	27
junij	14	56
julij	40	162
avgust	39	155
september	25	57
	128	457

Podatki kažejo, da je zanimanje za obisk koč od prejšnjega leta zopet naraslo. To je še en dokaz, da je za delovnega človeka koč še kako potrebna in je število tistih, ki svoj dopust še vedno koristijo za oddih v planinah, iz leta v leto večje. V knjigi pritožb, pohval in predlogov je izraženo večinoma zadovoljstvo in veselje, posebno tistih, ki so imeli ob vsem udobju v koči še srečo z lepim vremenom, kar je seveda v planinah eden važnih, če ne najvažnejših pogojev za izpolnjeno želje vsakega obiskovalca, ki se odloči za nekajdnevno bivanje v gorah.

V čast gospodinjam, ki so letos skrbale za kuhinjo, koč in red ter čistočo v njej, je potrebno izreči besedo pohvale, saj so prav vse brez izjeme pri odhodu poskrbele za čistost in red, prav tak, ki ga vsak obiskovalec želi imeti, ko odpre hišna vrata in se mu zasveti čistoča, nudi urejenost prostorov, v katerih bo nekaj dni užival spokojni mir, komfort koč, lepoto gora, in ko bo odšel iz koč in obrnil ključ, naj ima prijetno zavest, da bo tudi prišlec za njim enako prijetno presenečen, zadovoljen in se v mislih zahvalil planinci, ki je pred njim bival v koči. Tudi letošnjo leto upravlja koč Planinsko društvo Vevče. Ker je koč po skoraj triletnem delu dograjena, je bilo v letošnjem letu nekaj manj skrbi od prejšnjih let, ko je bilo potrebno še opremiti notranjost, urediti okolico itd.

Organizirani sta bili dve delovni akciji. V juliju, ko je pod vodstvom Pavle Jager bilo izvedeno generalno čiščenje notranjih prostorov koč, druga pa je bila septembra, ko je bila akcija za pripravo kurjave in pa generalno čiščenje in obnovo rezervoarja za vodo — kapnico. V tej drugi akciji je bila uresničena posebna dobra misel, da naj bi v akciji za pripravo kurjave sodelovali planinci-pionirji iz osnovne šole

Polje, ki so člani mladinskega odseka P. D. Vevče. V letu 1970, ko so razširjali smučarsko progo od hotela Šimnovec do Zelenega roba, je bilo posekanega precej bukovega drevja, ki pa je še po dveh letih ležalo križem krašem pod žičnico in precej kvarilo okolje naše planinske koč. Na seji UO P. D. Vevče je bil sprejet sklep, naj se omenjeno področje primerno uredi. Zato smo združili prijetno s koristnim in po nekaj urah poštenega dela našagali, znosili in zložili pod streho kurjavo še za drugo zimo. Pod vodstvom zelo prizadevne učiteljice Ivanke Bobnar so pionirji-planinci, 22 po številu, opravili verjetno edinstveno tovrstno akcijo na Veliki planini doslej. Vzpostavljeno z urejanjem okolice koč pa je bilo opravljeno tudi zelo pomembno delo v koči sami. Že dalj časa smo namreč opazovali in ugotavljali, da voda — kapnica ni posebno čista. Analiza vode je to mnenje le potrdila in pod njuno je UO P. D. Vevče sklenil, da se mora temeljito izprazniti in očistiti betonski rezervoar in ga prepletkati s posebno snovjo, ki garantira večjo čistočo in higieno vode in obenem preprečuje izgubo dragocene vode med poroznimi betonskimi stenami, kar smo že nekaj časa sumili. Tako je bila pod strokovnim vodstvom ing. Zorana Pirca opravljena resnično potrebna obnova rezervoarja za vodo.

Delovne akcije so se udeležili naslednji planinci: Janez Krese, Matija Lampelj z Matjažem in Mojco, Franc Jeriha, Anton Osterman, Justina Subelj, Marija Jeriha z Jano, Draga Štrubelj, Jože Kozjek, Mirko Podgorelec, ing. Franc Jozelj z Marijo, ing. Zoran Pirc in Jože Bezla.

Po zelo uspešni delovni akciji so pionirji-planinci zakurili taborni ogenj, ostali planinci pa so si uredili prav prijeten piknik s pečenjem na ražnju, kar je po trdem delu vsem zelo teknilo.

Od 15. 10.—31. 10. bo objavljen razpis za prijave za zimsko sezono, ki traja od 1. 11. 1971 do 31. 4. 1972.

V zimski sezoni imajo prednost kolektivni obiski, oziroma člani smučarskih tečajev in izletov, prosti termini pa so na razpolago članom kolektiva Papirnice Vevče in članom P. D. Vevče.

Za gospodarski odbor
P. D. Vevče
Jože Bezla

kandidati in prvokategorniki iz Ljubljane, Novega mesta, Idrije, Kranja, Domžal in dva šahista iz Danske, je naslednji:

1. R. Kržišnik 10,5 točk
2. Slak 9 točk
- 3.—4. Z. Kržišnik in Vavpetič 8 točk
- 5.—6. Ivačić in Pedersen 7,5 točk
- 7.—8. Penko in Cuderman 7 točk
9. Šiška 6 točk
10. Karnar 5,5 točk
11. Bukovac 5 točk
12. Trebušak 4,5 točk
13. Mortensen 3 točke
14. Lorbek 2,5 točk

V B skupini pa so se pomerili starejši igralci, šahovski veterani

Ob 50-letnici Šahovske zveze Jugoslavije so bile podeljene medalje najzaslužnejšim posameznikom pri razvoju šaha na Slovenskem. Med osmimi nagradenci je bil tudi naš dolgoletni predsednik Šahovskega kluba Domžale Ivo Sonc. Ob tej priložnosti mu vsi šahisti za lepo in zaslužno priznanje iskreno čestitamo. Hkrati je prejel priznanje za uspešno delo tudi ŠK Domžale.

Na koncu pa še rešitev šahovskega problema iz prejšnje številke Našega dela. Upam, da ste našli pravo prvo potezo s kraljem na g1, nato se črni v naslednji potezi ne more ubraniti matu.

W

Varujmo svoje oči!

VEVČE, JUNIJA — Tudi če izločimo pisarniška dela, je papirna industrija ena tistih, kjer je organ vida pri delu zelo obremenjen. To je pri delu v vzdrževalnih obratih, pri papirnih strojih, zlasti pa v ročni dodelavi papirja, kjer je napor oči stalno prisoten.

Po vsem delu človek tudi doma rad vzame še knjigo ali časopis. Zato ne bi bilo napak postreči z nekaj nasveti s področja higiene branja, od katere je tudi odvisno zdravje oči.

Najprej je važno okolje, v katerem beremo ali opravljamo delo, ki zahteva večji napor oči. Mir je eden najpomembnejših dejavnikov, ki omogočajo zbrano branje in delo. Zato si skušajmo zagotoviti pravo atmosfero. Najprej branje. Ne berimo ob ropotu pa tudi ne ob spremljavi radijske glasbe, ker bo tako naša pozornost razklana, zlasti kadar izberemo zahtevnejše besedilo, pri katerem je potrebna večja koncentracija.

Paziti moramo na pravilno osvetlitev. Najbolj idealna je

dnevna svetloba, ki pada z leve na desno. Umetna razsvetljava naj bo takšna, da bo knjiga dobro osvetljena. Zarnica pa ne sme biti niti prešlaba, niti premočna. Premočna luč slepi, prešlaba pa utruja. Drži pa branju naj bo pokončna, tekst pa naj bo naginjen navzgor v kotu 45°. Razdalja med knjigo in očmi naj bo med 25 in 35 cm. Ne čitajmo leže! Pri branju leže se hitro utrudimo, zbranost se zmanjša.

Ne prenapenjajmo svojih oči! Če čutimo, da so utrujene, nehajmo brati. Nikdar ne smemo čitati na silo in očem ukazovati. Pripočljivo je, da med branjem večkrat pomežiknemo. S tem ohranimo vlažnost oči, očistimo jih in sprostimo. Redno sproščanje oči je predvsem pomembno za ohranitev dobrega vida.

Koristna je tudi očesna telovadba. Z očmi telovadimo predvsem takrat, kadar čutimo, da so utrujene.

1. vaja:

Sproščeno in brez napora napravimo 10 očesnih gibov iz le-

vega očesnega kota proti desnemu in obratno. Pri tem ne smemo premikati glave.

2. vaja:

Napravimo 10 gibov z očmi iz levega očesnega kota v smeri proti čelu, nato v desni očesni kot, od tod pa proti desni konici.

3. vaja:

Hitro, toda brez napora, obkrožimo obliko svojega očesa, in sicer najprej v smeri urnega kazalca, nato pa še v obratni smeri. Pri tej vaji naj krožijo oči v obliki elipse.

4. vaja:

Z rokama si zakrijemo oči. Nekaj minut glejmo v tako nastali temni prostor. Pri tem se popolnoma sprostimo. Roki počasi razpremo, da se oči postopoma navadijo na svetlobo.

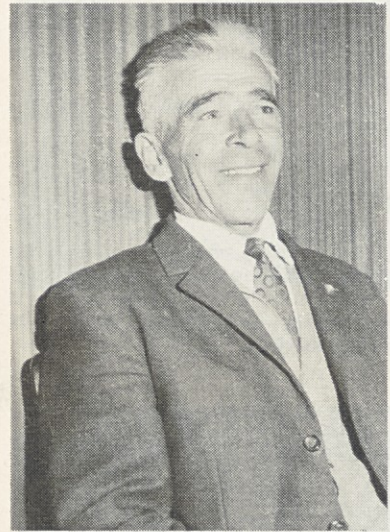
5. vaja:

Čim pogosteje glejmo v zelenje. Ne smemo misliti, da je očesna telovadba izguba časa. S sproščenimi očmi lahko dalj časa hitreje beremo.

Občasno moramo tudi k očesnemu zdravniku, da se prepričamo, če je naš vid v redu.

Upokojitve

KOLIČEVO, OKTOBRA — Peter Starin se je zaposlil v našem podjetju že leta 1929. Od nas odhaja že kar s precejšnjim številom let, saj bo letos dopolnil že 64. leto. Rodil se je leta 1907 v

Peter Starin

Dobu. Se vedno se živo spominja norčij, ki jih je v mladosti napravil skupaj s prijatelji. Najbolj mu je ostala v spominu neodigrana nogometna tekma med Dobom in Virom. Vseskozi je ostal zvest pristaš nogometa in navija za Olimpijo in Maribor.

Ne manjka mu trpkih spominov iz življenja, vendar pa so tisti, ki jih je preživel v koncentracijskem taborišču v Nemčiji, najtežji.

Po prestatem ujetništvu se je leta 1945 ponovno zaposlil v Papirnici. Med tem časom nekako od leta 1946 se je vključil v Kmetijsko zadrugo Moravče, kjer je ostal 6 let. Od tam pa je prišel ponovno v Papirnico, kjer je najprej delal pri kartonskem stroju I, na delovnem mestu mazača. Pozneje je bil dodeljen v inštalatersko delavnico, kjer je ostal vse do danes.

Miren in skromen je vseskozi vestno opravljal svoje delo, vsi ga imajo radi, saj se ni nikoli ustrašil nobenega dela. Bil je dober tovariš in tudi z vsemi sodelavci se je dobro razumel.

Na koncu razgovora sva še malo pofilozofirala, da leta našega življenja nekam hitro minevajo, kar prehitro...

Ob odhodu v pokoj želi vsem članom kolektiva še mnogo delovnih uspehov.

Tudi mi, Peter, ti želimo, da bi v zadovoljstvu in sreči užival zasluženi pokoj in hvala ti za dolgoletno vestno delo v našem podjetju.

KOLIČEVO, OKTOBRA — Te dni je odšla v pokoj Ančka Svarc, ki je bila v podjetju zaposlena od 10. junija 1949. Najprej je delala v lepenkovem oddelku kot snemalka lepenke ter to težko delo opravljala celih 6 let. Pogostokrat je morala delati tudi ponoči. Rekla je, da tisto, kar je zmogla v mlajših letih, sedaj ne bi mogla več.

Zadnja leta je delala v sušilnici cziroma v dodelavi lepenke in to pri mehanskem gladilniku. Vseskozi se je na tem delovnem mestu dobro počutila ter se s sodelavkami tudi dobro razumela.

Kljub težavam, ki jih je imela pri gradnji hiše in vzgoji 3 otrok, je Ančka še vedno dobre volje in optimistično gleda na svojo življenjsko pot.

Ko odhaja v pokoj, mi je povedala, da je bila z delom v Papirnici Količevo in z razmerami zadovoljna ter se jih bo rada spominjala. Vsem sodelavkam in sodelavcem želi mnogo uspeha pri bodočem delu.

Tudi mi ji želimo še dosti sreče in zadovoljstva v pokoju, opravičujemo se ji, ker tokrat nismo uspeli dobiti fotografije, da bi jo objavili. Če ne prej, pa bomo to storili, ko se bo prvič udeležila skupnega izleta upokojujencev.

VEVČE, OKTOBRA — Da bi kar z delom prekinila, je rekla naša sodelavka Božena HABIČ in odšla v zasluženi pokoj.

Ko je prišla jemati slovo in urejati potrebne formalnosti, je povedala, da je prišla v tovarno v aprilu meseca 1956. leta. Ze prej pa je bila zaposlena v svojem osnovnem poklicu kot prodajalka pri podjetju Sadje-zelenjava v Ljubljani.

Stresel sem svojo radovednost in jo vprašal po počutju ob odhodu v pokoj: »Ja, če po pravici povem,« je dejala »sem bi a z delom kar zadovoljna. Delala sem kot številka in zgibalka papirja, precej časa pa sem nosila in skrbela za malico za svoje delovne kolegice. Z njimi sem se dobro razumela. Včasih so me sicer okregale, to pa takrat, ko sem jim prinesla premajhne klobase. No, to pa ni bila moja krivda, zato sem jim kar nazaj povedala. Tudi s predpostavljanimi mojstri sem bila za-

Boža Habič

dovoljna, zlasti s sedanjim, ki ne dela nobenih razlik med starejšimi in mlajšimi sodelavkami. Tudi tovarišu Vidicu, ki ga tamle vidim, sem hvaležna, ker mi je pustil haljo. To bom porabila doma pri urejanju gredic. Seveda ne sedaj na zimo. Sicer pa upam, da bom čas pokoja kar dobro uporabila.

Tudi mi smo mnenja, da naj bi bile gredice lepo urejene in ji s tega mesta želimo vse dobro.

Rešitev satovnic dvojčic

A:

1. gobček, 2. briket, 3. časnik, 4. snetec, 5. pečina, 6. eremit, 7. jarina, 8. cezura, 9. žanjec, 10. metulj, 11. goltač, 12. zgruda.

GORIČANE, CELULOZA

B:

1. sarkom, 2. mlinec, 3. Červan, 4. vodnar, 5. naglas, 6. cancer, 7. travma, 8. Aleman, 9. elegan, 10. Naksos, 11. stativ, 12. Šantel.

KOLIČEVO, LESOVINA

Izžrebani so bili in prejmejo po 10 din — Zdenka Kovačič, Ivo Avbelj in ing. Majda Zemva, 30 dinarjev Marija Dmitrovič, 60 dinarjev Nada Kunaver.

Nagrade za pravilno rešitev »Povezani matični kvadrati« znašajo:

- 30 din,
- 20 din in
- 3., 4. in 5. po 10 din.

Rešitev pošljite do 10. novembra v uredništvo Naše delo.

Preventivni ukrepi in napotki bolnikom s krčnimi žilami

VEVČE, MAJA — Pisali smo že o nastanku in zdravljenju krčnih žil ali strokovno varic. Povedali smo, da je nastanek krčnih žil dedno pogojen in ne glede na te osebne lastnosti slehernega posameznega človeka imajo pri nastajanju krčnih žil svojo vlogo vse tiste okoliščine, zaradi katerih pride do zastaja krvnega obtoka v golenjih dovodnicah. Kot smo povedali, mednje sodijo: stoječi poklic, splošna telesna lenobnost, zastoj krvi v trebušni votlini zaradi dolgotrajne zapeke, nosečnost, zadržane podveze idr.

Potemtakem vsak član kolektiva, čigar narava poklica zahteva daljšo stoji, ima možnost in je potencialni kandidat, da zbolijo zaradi motenj krvnega obtoka v spodnjih okončinah. Zato je potrebno misliti na to možnost in ukrepati čimprej, posebno pri tistih osebah, ki dalj časa stojijo in tudi pri tistih, katerih starši bolujejo za krčnimi žilami, ker so te skupine najbolj ogrožene. Torej bistveno je misliti na to bolezen takoj, ko se pojavijo znaki napetosti, stiskanja, teže, krčev in bolečin v mečah, čeprav ni nobenih vidnih znakov.

Preventivni ukrepi proti nastajanju in razvijanju krčnih žil bi bili naslednji:

a) Zdrav način življenja ob zadostnem telesnem gibanju, gojenje športov, pravilno razporejeni in dobro izkoriščeni počitki, posebno v poklicih, ki terjajo daljšo stoji.

b) V nosečnosti so mehanski in hormonski vplivi pomembni vzrok za nastajanje krčnih žil, obremenitev spodnjih okončin je večja kot sicer, zato so možnosti za razvoj krčnih žil večje. Vsaka nosečnost pomeni novo nevarnost od krčnih žil. Zato je ravno v nosečnosti nujno potreben zdrav način življenja, pravilna prehrana in zadostno telesno gibanje.

c) Pri vseh poklicih, ki terjajo daljšo stoji, posebej če gre za ženske, je potrebno, da delajo razbremenilne vaje (hoja po pr-

stih v odmorih, doma tako imenovana »vožnja s kolesom«). Na delovnem mestu pa je nujno potrebno nositi čevlje s srednje visoko peto.

d) V primerih, kjer gre za povečano telesno težo (idealna telesna teža ustreza številu centimetrov telesne višine nad 100: npr. če je oseba visoka 170 cm, je idealna teža 70 kg), je potrebno ukreniti vse, da bomo shujšali. Uživati je treba čim več sadja in zelenjave, odpovedati se sladkorju in močnatim jedem (kruh, testenine) ter maščobam.

e) Pogostokrat so krčne žile kombinirane z drugimi deformacijami bodisi stopala ali goleni. Razumljivo je, da je takrat nujno potrebno nositi ortopedске vložke za stopala in posvetovati se z ortopedom.

f) Vsaka oseba nad 25. letom starosti, ki ima subjektivne težave v spodnjih okončinah, se mora vsaj enkrat letno pregledati pri zdravniku.

g) Preventivno jemanje zdravil, ki vplivajo na drobno ožilje spodnjih okončin v smislu normaliziranja in utrjevanja žilne stene. Taka zdravila (katere nam predpiše zdravnik), so potrebna posebej osebam, ki imajo začetne težave, kot so občutki stiskanja, napetosti, teže in bolečin v spodnjih okončinah brez vidnih znakov razširjenja ven. Omenjena zdravila je potrebno jemati neprekinjeno vsaj 6 tednov v teku enega leta, v nasprotnem ne bomo dosegli zaželenega efekta.

Če gre za razvito bolezensko sliko varikoznega sindroma (razširjene vene, spremembe na koži goleni v obliki atrofijske, spremembe v barvi kože, golenja razjeda zaradi motenj krvnega obtoka idr.), je nujno potrebno čimprej k zdravniku, ker je zdravljenje takih bolnikov dolgotrajno in se ne sme zgoditi, da nekateri bolniki v času zdravljenja obupajo, ne zavedajoč se zelo hudih posledic, ki se lahko razvijejo. Posebno je važno poudariti, da je potrebno povijanje goleni

z elastičnim kompresijskim povojem, ki nam ga praktično pokaže zdravnik, da ne bi z nestrokovnim povijanjem še bolj zavrli krvnega obtoka. Kompresijski elastični pogoj povijemo zjutraj, še preden vstanemo iz postelje in ne šele nekaj časa potem, ko so razširjene dovodnice že spet močno napolnjene s krvjo.

Elastične nogavice niso primerne in sicer zato, ker se z njimi ne more doseči enakomerna kompresija, ker lahko nogavica na nekaterih mestih popusti, tako da dosežemo celo nasproten efekt od zaželenega. In še na koncu tega sestavka želim dati nekaj napotkov glede ukrepov pri zdravljenju golenje razjede. Bolniki pogosto uporabljajo različne domače pripravke (arnika, hermelika idr.). Za obkladke in izpiranje ter mazila z različnimi primesmi, po katerih se večkrat pojavljajo alergični pojavi. Ravno tako, popolnoma zgrešeno, pogosto uporabljajo razna mazila, ki vsebujejo kortikosteroide (hormoni nadledvične žleze) in ki imajo negativen vpliv na zdravljenje golenje razjede. Pogosto ta zdravila kupujejo v lekarni brez recepta in brez posvetovanja z zdravnikom.

Torej mazila kot so Hydrocortison, Synalar, Locacorten, Ultralan idr. negativno vplivajo na golenjo razjedo, ker zavirajo zaraščanje rane. Prav tako je hudo zgrešeno, če bolnik po lastni presoji zdravi golenjo razjedo in kupuje različna mazila. Mora torej prihajati na ambulantne kontrole zaradi posveta, nadaljnega predpisovanja najprimernejših zdravil in vsakokratne obdelave golenje razjede. Bolnik se mora zavedati, da golenja razjeda na okončini s prizadeto cirkulacijo ni enkratni pojav, ki ozdravljen ne terja nobene skrbi več. Nasprotno, cirkulacijske motnje ostanejo in možnost ponovitve razjede, tudi ob najmanjši poškodbi, vnetju ali podobnem je vedno prisotna.

Dr. Ljubo Đorem

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Vevče

Mujagu Muranoviču, hči Ajša
Jožetu Strublju, sin Emil

Cestitamo!

Papirnica Količevo

V mesecu septembru so se zaposlili:

Branko Osolnik, delavec v KC
Franc Dimc, strojni ključavničar
Marcel Grčar, varilec
Janko Cerar, strojni ključavničar

V tem mesecu so bili sprejeti novi jenci:

Vojko Grilj
Mirko Bergant
Branko Mav
Jože Okoren
Vinko Gerbec

V mesecu septembru so odšli iz podjetja:

Jožefa Kepec, delavka v dodelavi papirja — upokojena
Henrik Marolt, laborant OTK — sporazumno
Ančka Svarc, vodja meh. glad. lep. — upokojena
Andrej Praprotnik, pazilec sita PS I — odšel na odsluženje vojaškega roka
Peter Starin, instalater — upokojen

Rodili so se:

Mariji Skorič se je rodila hčerka Klavdija.
Jožetu Lipovšku se je rodila hčerka Sabina.
Pavli Kmetič se je rodil sin Andrej.
Petru Potočniku se je rodil sin Bogdan.

Cestitamo!

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu septembru se je zaposlil:
Juraj Podvez, nakladalec lesa in žamanja

V mesecu septembru so odšli iz podjetja:

Juraj Podvez, nakladalec lesa in žamanja, samovoljno
Jožica Gale, likvidator faktur I, delavčeva odpoved
Saban Cosić, II. pomočnik kurjača, samovoljno
Alojz Sušnik, strojni kovač I, upokojen
Ivan Duhovnik, vodja proizvodnje pinotana, upokojen

Rojstvo:

V družini STJEPANA RADUHE se je rodila hčerka VALERIJA.

Cestitamo!

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo in Tovarne celuloze Medvode — Izdajajo ga njihovi delavski sveti — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Marjan Cerne, Janez Gašperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Ljubo Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier in Stane Skok. — Tehnični urednik Danilo Domanjko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.